Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 14 июль 1971 йил, чоршанба | № 160 (15.030). | Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

МАРРАМИЗ — 800 ЦЕНТНЕР

Мен кўп йиллардан бери маккажўхори бригадасига бошлиқ қилиб келаман. Ҳар йили кўпгина юқори ҳосил олиб, колхоз чорвасига кўп миқдорда силос жамғариб берамиз. Бултур 60 гектар ернинг ҳар гектаридан 719 центнердан силосбоп кўкпоя олдик. Бу — фермадаги молларнинг ҳар бошига 4,4 тоннадан тўғри келади. 280 бош сигирга едирилганда ҳар бирига 10 тоннадан ҳам ошиб тушди.

Фермадаги қорамоллар ва соғин сигирлар ширали озуқалар билан боқилаётганлиги туфайли сут ва гўшт етиштириш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Колхозимиз давлатга планга қўшимча [illegible] чорвачилик маҳсулотлари сотмоқда. Шу йилнинг олти ойлик плани ҳам муддатидан олдин ошириб бажарилди. Ўтган ярим йиллик сут харид қилиш плани 125 процент адо этилди. Сигир бошига сут етиштириш бултургидан ошди.

Чорводорларимиз янги беш йилликда [illegible] ғиб олиш учун ем-хашакни етарли жамғариш талаб қилинади. Колхозимиз бу йил бедадан камида 5000 центнер сенаж, маккажўхоридан 50.000 центнер силос тайёрлаши, 908 гектар ердаги арпа-буғдойдан 2000 центнер сомон, 4000 центнер янтоқ жамғариши керак.

Чорвачилик учун ем-хашак тайёрлаш ҳозирги кунда давлат аҳамиятига эга бўлган вазифа эканлигини тушунган колхозчиларимиз аҳиллик билан ишга киришдилар. Иккита алоҳида ем-хашак тайёрлаш бригадаси ташкил қилинди. Уларга тегишли ишчи кучи, транспорт, техника ажратиб берилди. Беданинг икки ўримидан 3700 центнер сенаж тайёрланди. 484 гектар арпадан анча сомон жамланди. Яна 90 гектар ердаги эски бедани уч марта ўриб, ундан камида 2000 центнер сенаж тайёрлаш тадбирлари кўрилмоқда. Ўрилган беда минерал ўғит билан озиқлантириляпти, қондириб суғориляпти.

Маълумки, бу йил кўкламда ёғингарчилик кам бўлди. Яйловлардаги ўтлар яхши ўсмади. Колхоз правлениеси буни ҳисобга олиб, маккажўхоридан кўпроқ силос босишни планлаштирди. Мен бу йил ҳар гектаридан 800 центнердан кўкпоя етиштиришга қатъий сўз бердим. Ваъдам устидан чиқиш учун ғайрат кўрсатиб ишламоқдаман. 60 сантиметр кенгликда экилган маккажўхори қатор оралари уч марта культивациядан чиқарилди. Икки сув ичди. Сифатли озиқлантирилди. Универсалчи Шариф Турсунов ва Йўлдош Ҳайдаров ўзлари экқан участкаларни ўзлари парвариш қилмоқдалар.

Карталарда туп сонлари ҳам нормал, ҳар бир қатордаги маккажўхори текис ривожланяпти. Бўлиқ, одам бўйи бўлаёзди. Бундан кейин унга сув ва ўғит берилса бас. Ҳосил кутганча бўлади. Лекин тегишли ташкилотлар минерал ўғитни талабимизга яраша бермаяптилар. Агар ўғит бўлса, бизнинг шароитимизда ҳам гектаридан минг центнер кўкпоя олиш мумкин.

Тажрибада кўряпмизки, маккажўхори пояси пишиб етилгандан кейин қанчалик тез ўриб йиғиб олинса, шунча яхши экан. Одатда уни ўриб, силос қилишга ҳар йили август ойининг охирларида киришамиз. Агар етилган маккажўхори қисқа вақтда яъни икки ҳафта ичида ўриб олинса, кўк пояси сифатли бўлади. Ҳосил нобуд бўлмайди. Лекин бизнинг бригадамизда ўрим ҳар йили чўзилиб кетяпти. Ўтган йили ҳам худди шундай бўлди. Чунки, ўриш комбайни етарли эмас. Бу йил ҳам асосан битта комбайн бор. Етиштирилган мўл ҳосилни белгиланган вақтда ўриб-йиғиб олиш учун яна битта комбайн керак. Лекин бу ҳақли талабимизга «Узсельхозтехника» область ва район бирлашмаларининг раҳбарлари эътибор бермаётирлар.

Эшим ХОЛМИРЗАЕВ,
Самарқанд область, Ургут районидаги «Коммунизм» колхозининг маккажўхоричилик бригадаси бошлиғи.

КАТТА ҲАЁТ БЎСАҒАСИДА

Республикамиздаги умумий ўрта таълим мактабларини бу йил 150 мингга яқин йигит-қиз битириб чиқди. [illegible]

Инсон умрининг маълум бурилиш нуқталарига [illegible] шундай бурилиш нуқталаридан бири — ўрта мактабни битириш пайтидир. «Ким бўлсам экан?» Бу савол ҳар бир йигит ва қизни ҳаяжонга солади. Ҳозирги шароитда илмий-техника революцияси таъсири остида, турли хил ахборотларнинг кескин кўпайиб кетиши натижасида ёшларнинг қизиқишлари, интилишлари ҳам тобора хилма-хил бўлиб, мураккаблашиб бормоқда.

Тўғри касб танлаш эса — ҳам шахсий, ҳам ижтимоий проблемадир. У айрим шахс манфаатларига, шунингдек умуман жамият манфаатларига ҳам мос бўлиб тушмоғи лозим. Шуни унутмаслик керакки, давлатимиз ёшларнинг ҳаёт режалари фақат ўзларининг шахсий қизиқишларидангина иборат бўлиб қолмасдан, балки жамиятнинг у ёки бу мутахассисликка бўлган эҳтиёжидан келиб чиқишидан кўпроқ манфаатдордир. Йигит ёки қизнинг нотўғри касб танлаши ўзининг шахсий ҳаётида салбий из қолдиришидан ташқари, жамиятга ҳам маълум иқтисодий зарар келтиради. Ишлаб чиқаришда кадрларнинг қўнимсизлиги факти ҳам ана шундай ҳол оқибатларидан биридир. Турмуш шуни кўрсатмоқдаки, тасодифан касб танлаган ёшлар тезда ўз ишларини ўзгартирадилар ёки ишлаб чиқаришдан кетиб қоладилар.

Шунинг учун ҳам ёшларни ишлаб чиқаришга омилкорлик билан, ишнинг кўзини билиб жалб этиш муҳим аҳамиятга эга бўлган масаладир. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг «Республикада ёшларни касб ўрганишга йўллаш ишини яхшилаш чоралари тўғрисида»ги қарорида йигит-қизларни касб танлаш ва ўрганишга жалб этиш масаласини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари белгилаб берилган. Шу қарорга биноан ёшларнинг касб танлашлари бўйича идоралараро республика Совети ташкил этилди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Олий ва ўрта махсус таълим, Маориф, Соғлиқни сақлаш министрликлари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети профессионал-техника таълими, меҳнат ресурсларидан фойдаланиш давлат комитетлари бу қарорни муваффақиятли амалга ошириш йўлида конкрет, муҳим тадбирлар белгиладилар. Бу тадбирларга асосан республикадаги умумий мажбурий таълим, меҳнат, политехника мактабларидаги бутун контингент — биринчи синфдан ўнинчи синфгача бўлган ёшларнинг ҳаммаси қандай касбга ҳавас қўйгани ва уларнинг қобилиятлари ҳақида пухта тавсияномалар ишлаб чиқилиши керак. Бу ишлар ҳозирнинг ўзидаёқ ижобий натижалар бермоқда.

Жойлардаги партия ташкилотлари, педагогик коллективлар ҳозирги кунда ёшларнинг касб танлашлари масаласига жиддий эътибор бера бошладилар. Бу ўринда Янгиариқ районидаги Беруний номли, Жомбой районидаги 23-мактабларда касб танлашга доир ишлар яхши йўлга қўйилганлигини таъкидлаб ўтиш ўринлидир. Янгиариқ районидаги Бе[illegible]

[illegible] партия ва ҳукуматимизнинг муҳим қарорларидан ҳалигача тегишли хулосалар чиқариб олганлари йўқ. Шунингдек, мактабларни ўз оталиғига олган кўпгина корхона ва қурилиш ташкилотлари ҳамда колхоз ва совхозлар моддий базани мустаҳкамлаш ишига совуққонлик билан қараб келмоқдалар. Шовот, Хазорасп, Хива районлари ва Урганч шаҳридаги кўпчилик мактабларда бу йил қанча ўқувчи ўрта мактабни тамомлаб чиқди-ю, уларнинг қанчаси қаерга ишга жойлашади — мана шу жиддий масалалар билан етарли даражада шуғулланилмаган. Шу боисдан ҳам ўрта мактабни битириб чиқаётган деярли ҳамма ёшлар ўз қобилият ва имкониятларини мутлақо ҳисобга олмай, ҳаётни ўрганиш, ишлаб чиқаришга бориш ҳақида ўйламай, тўғридан-тўғри олий мактабларга кириш учун ариза топширмоқдалар.

Ёш авлодга меҳнат тарбияси бериш бутун халқимиз зиммасидаги шарафли иш бўлиб қолди. Партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, маориф органлари, кўп сонли ўқитувчилар армияси бу соҳада анча иш қилмоқдалар. Завод, фабрикаларда очиқ эшиклар кунини уюштириш, турли касб эгалари билан учрашувлар ўтказиш, қурилишларга, колхоз ва совхозларга чиқиш, ҳунар-техника билим юртларининг ҳаёти билан ўқувчиларни кенг таништириш ва бошқа тадбирлар шулар жумласидандир. Эндиги вазифа бу тадбирларни ишлаб чиқариш корхоналари ва бошқа хўжаликларга ҳам ёйишдир.

Қишлоқ хўжалиги учун кўплаб мутахассислар етиштириш доимо партия ташкилотлари диққат марказида бўлиши керак. Маълумки, колхоз ва совхозлар йилдан-йилга янги техника билан қуролланмоқда. Уларни бошқарадиган кишиларга бўлган эҳтиёж ҳам табиий равишда ортиб бормоқда. Партиямиз чақириғига жавобан комсомол ташкилотлари қишлоқ ёшларига механизаторлик касбини ўргатиш ташаббусини бошлаб бердилар. Бу ташаббусни янада авж олдириш, уни амалга оширишда эса қишлоқлардаги ҳунар-техника мактаблари масъулиятини тағин ҳам кучайтириш мақсадга мувофиқдир. Шуни ҳам айтиш керакки, ўқувчилар бригадаси ишларини янада жонлантириш зарур.

Мамлакатимизда ҳамма кишилар учун барча имкониятлар яратиб берилган. Лекин шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, бизда оддий касб кишилари, айниқса, халқимизнинг чексиз ҳурмати ва таҳсинига сазовордир. Чунки улар бевосита жамиятимизнинг моддий бойликларини бунёд этаётган замонамиз қаҳрамонларидир. Шунинг учун партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари, корхона ва бошқа хўжаликлар, мактаб, педагогик коллективлар ва бутун жамоатчилик ёш авлод қалби ва онгига ишчи касбини, деҳқон касбини, совет ишчиси ва деҳқони деган юксак номни севиш ва ҳурмат қилиш туйғуларини қунт билан сингдира боришлари зарур.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси шу йил 15 июлда эрталаб соат 11 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутатлари 14 июлда соат 9 дан 14 гача ва 15 июлда эрталаб соат 9 дан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Мажлислар залида рўйхатга олинади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Оқсоқоллар кенгаши мажлиси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Мажлислар залида 15 июль эрталаб соат 10 да очилади.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

✱ Ғўзаларни кеча-кундуз чилла сувига қондиринг.

✱ Сувнинг исроф бўлишига сира йўл қўйманг.

✱ Етилган ерларда чуқур культивация ўтказиб, намни тўла сақлаб қолинг.

ЧОРВАДОР ЎРТОҚЛАР!

✱ Бедазорларда беш-олти ўрим ўтказишга эришинг.

✱ Бир мавсумда икки-уч йилга етадиган сенаж тайёрлашингиз таъминланг.

✱ Маккажўхоридан силос бостиришга пухта шайланинг.

ЕМ-ХАШАК ХАЗИНАСИ

ХЎЖАЙЛИ, 9 июль. (ЎзТАГ). Қорақалпоғистоннинг шимолий районларидаги чорвадорлар Аспонтой яйловида жойлашган Машанкўл теваракларини «кўк озуқа» хазинаси деб аташади. Хўжайлиликлар ва шуманайликлар ҳар йили бу ерда минглаб тонна ем-хашак ғамлаб олишади. Бу йил ҳам кўл теваракларидаги яйловларни механизмларнинг гулдуроси тутиб кетди. Хўжайли колхозлараро бўрдоқига боқиш базасининг ем-хашак тайёрловчи бригадаси бу ерга кўк қамиш ўргани келди.

Бу ерда бу йил беш минг тонна қамиш ўриб олинмоқчи. Ўроқчиларга иссиқ овқат ўз вақтида етказиб берилмоқда, ҳар куни кўчма кино келиб турибди.

Шу кунларда Қорақалпоғистон Автоном Республикасидаги барча чорвачилик хўжаликлари қамиш ўримига киришди.

ШАХТЁРЛАР ШАҲРИ — ЙИГИРМА БЕШ ЁШДА

АНГРЕН, 13 июль. (ЎзТАГ). Бугун Ўзбекистоннинг кўмир кони — Ангрен 25 ёшга тўлди. Ана шу йиллар мобайнида Қурама ва Чотқол тизма тоғлари оралиғида ҳозирги замон индустриал шаҳри қад кўтарди. Бу шаҳарда ўнлаб саноат, қурилиш, транспорт корхоналари ва ташкилотлари бор. Шаҳарнинг кенг қулоч ёйиб ривожланишида геологлар яқиндан кўмак беришди. Улар шаҳар атрофида жуда катта табиий бойликлар: кўмир, каолин ва ўтга чидамли тупроқ, олтин запаслари борлигини аниқладилар. Ана шулар негизида саноатнинг кўмир, керамика, олтин қазиб чиқариш сингари тармоқлари ривож топди.

Шаҳарнинг юбилейига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Ана шу йиғилишда Ангрен шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. Ғ. Ғуломов ўзининг докладида, сўзга чиққан бошқа кишилар ўз нутқларида шуларни таъкидлаб ўтишди.

Гулдурос қарсаклар остида Ангрен шаҳар ижроия комитетининг Ангрен қўнғир кўмир конларини биринчи бўлиб очган В. А. Захаревичга, шахта қурилишининг биринчи бошлиғи Я. Г. Горбуновга, шахталар капитал қурилишининг собиқ бошлиғи К. А. Бочаровга «Ангрен шаҳарнинг фахрий гражданий» унвони бериш билан бирга шахтёрлик каскаси ва чироғини топшириш тўғрисидаги қарори эълон қилинади.

Кечқурун Ангрен осмонида байрам мушаклари ранга-ранг бўлиб чақнаб турди. (ЎзТАГ).

Андижон область Избоскан районидаги «Партия XX съезди» колхозининг пахтакорлари гектаридан 35 центнерлик ҳосил учун курашмоқдалар. Суратда: гектаридан 40 центнерлик марра учун курашаётган илғор бригада бошлиғи М. Тўхтабоев культивация сифатини кўздан кечирмоқда.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

Андижон районидаги Дзержинский номли колхозда чорва қишловига пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Суратда ем-хашак бригадасининг аъзолари навбатдаги пичан ғарамини уюшмоқда.

В. Баскаков ва Қ. Тошпўлатов фотоси.

Янги қаҳрамонлар ҳақида ҳикоя қиламиз

„ОҚ ОЛТИН“ ОШИҒИ

Мадумар Эргашев умрининг 23 йилини мўл пахта ҳосили учун курашга бағишлади. Шу давр ичида колхоз правлениеси ва партия ташкилоти уни тўрт марта қолоқ бригадаларга бошлиқ қилиб жўнатди. Мадумар ака қаерга бормасин ўша жойда иш жонланиб кетаверди. Чунки одамлар билан тил топа билди. Уларнинг кўнглига йўл топди, талаб эҳтиёжларига қулоқ солди. Турмушини, оилавий аҳволини ўрганди. Натижада ҳамма унга эргашадиган, ҳар бир юмушни вақтида, кўнгилдагидек бажарадиган бўлиб қолди. Аҳиллик, бир-бирига иҳлос, ишонч, меҳнатга муҳаббат туйғулари тобора мустаҳкамланиб борди ва ажойиб самаралар кўрсатди.

Буларнинг барчаси бригадирнинг обрў-эътиборини янада оширди. 1964 йили уни тағин янги ерда ташкил қилинган бригадага бошлиқ қилиб юборишди. Бригада аъзолари қўриқ ернинг ҳар гектаридан 32,5 центнердан ҳосил етиштирдилар. Мадумар аканинг хизматлари муносиб тақдирланди: у «Ҳурмат белгиси» ордени ва СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг олтин медали билан мукофотланди. Илғор бригадир кейин Поп район Советининг депутатлигига сайланди. Коммунист Мадумар Эргашев доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик тўйи нишонланган 1970 йилда ўзи бошлиқ бригада пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштиришга аҳд қилди. Бу — «Москва» колхози шароитида юксак кўрсаткич эди. Яхши ният йўлида қилинган меҳнат туфайли бу рақамдан ҳам ўзиб кетилди. 100 гектар ернинг ҳар гектаридан 41,5 центнердан ҳосил олиниб, 415 тонналик хирмон кўтарилди.

Мадумар Эргашев деҳқончиликнинг «майда-чуйда» ишларига ҳам жиддий эътибор беради. Ер карталари атрофини қиртишлаб тозалатиш, бегона ўт, айниқса ажриқни таг-томири билан йўқотиб ташлаш, йўл ва ариқларни равон қилиб қўйиш, дарахт таналарини оқлатиш — унинг биринчи галдаги иши. Ўзи илгаридан тракторчи эмасми, иш кунининг кўпини техника ишлари билан ўтказади. Экиш-тикиш пайтида ҳар бир қаторда маркёр чизиғини ўзи белгилаб беради. Шуниси диққатга сазоворки, чигит экиладиган чизиқни ўтган йилги чизиқдан ё чапга, ёки ўнгга албатта сурдиради. Бунда ҳикмат зўр, дейди у.

Тажрибакор бригадирнинг яхши хусусиятларидан бири шундаки, у ҳар қандай ишни ўз вақтида сифатли бажаришни колхозчилардан қатъий талаб қилади. Бирон агротехника тадбири, хусусан культивация оби-тобида ўтказилмаса борми, шу иш бажо келтирилмагунча тиниб-тинчимайди. Бирон картада бегона ўт пайдо бўлиб қолса, ўзи ҳам кетмонини пешлаб ишга тушади. Ўт босган дала чопиқ қилиниб бўлгунча ҳеч қаёққа жилмайди. Шундай пайтларда бир кунда икки-уч куннинг иши бажарилади. Саратонда, ғўза сувга энг талаб кезларда экинчиларга парвона бўлади, тунлари уйқусини тарк этади. Сувчилар билан дала шийпонида тунаб қолади.

Мадумар Эргашев ана шундай «оқ олтин» ошиғи. Айтаверса, унинг тўғрисида самимий ва илиқ гаплар кўп.

Яқинда машҳур пахтакор ҳузурида бўлдик. Эришаётган ютуқларнинг сири ҳақида суҳбатлашдик.

— Колхозчиларнинг унумли меҳнат қилиши учун яхши шароит яратиб бериш керак, — дейди у. Одамларга қанча кўп ғамхўр бўлсанг, ишлар ҳам шунча баракали бўлади. Дарҳақиқат, бу шунчаки айтилган гаплар эмас. Дала ишлари бошландими, бригадир шийпонни тозалатади, оқлатади, безайди, иссиқ овқатлар тайёрлатади.

Шу кунларда бригада далаларида меҳнат қизғин. Маржондай тизилган ғўзалар текис ҳосилга киряпти. Уфқларга туташ майдонларда универсаллар ҳайқириғи тинмайди.

Шонли партиямизнинг XXIV съезди йилини Мадумар Эргашев бригадаси улкан режалар билан кутиб олди. Бу йил бригада ҳосилдорликни гектар бошига 45 центнерга етказиш ниятида. Пахтанинг ялпи ҳосилини эса ўтган йилдагига нисбатан 50 тоннага кўпайтиришни мўлжалламоқдалар.

Серғайрат, деҳқончиликнинг кўзини биладиган, доим ўз сўзининг устидан чиқиб келган Мадумар Эргашев бошлиқ бригада шовқинлари бу юксак маррани ҳам шак-шубҳасиз эгаллайдилар.

Бригада меҳнатсеварлари мўл ҳосил учун курашни ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборган кунларда ажойиб хушхабар тарқалди: Мадумар Эргашев Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Колхозда ана шу қувончли воқеага бағишлаб тантанали йиғилиш ўтказилди. Мадумар Эргашев йиғилишда сўзга чиқиб, шундай деди:

— Мен ҳукуматимизнинг бу олий мукофотини колхозимизнинг барча аъзолари, жумладан, бригадамиз аъзоларининг меҳнатига берилган баҳо деб биламан. Бу мукофот бизга янада масъулиятли вазифалар юклайди.

Ҳа, юксак унвон Мадумар Эргашевни улкан меҳнат зафарларига илҳомлантиради, унга қанот ва куч-ғайрат бағишлайди.

И. АЛИЕВ.

ИҚТИСОДИЙ БИЛИМЛАР—ОММАГА

РЕЗЕРВЛАР КАЛИТИ

Ватанимиз янги юксалиш босқичига қадам қўйди. Совет халқи партиямизнинг халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги улкан режаларини муваффақиятли амалга оширмоқда, коммунизмнинг моддий-техника базасини тез суръатлар билан барпо этмоқда. Кишиларнинг ижтимоий муносабатлари ҳам тўхтовсиз такомиллашиб бормоқда.

Коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш, коммунистик ижтимоий муносабатларни ривожлантириш, янги кишини тарбиялаш коммунизм қурилишининг ягона бир жараёнидир. Оммани иқтисодий билимлар билан жиддий равишда қуроллантириш тўғрисида қайғурмай туриб, хўжалик вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиб бўлмайди. Иқтисодий тарбия кўп қиррали жараёндир. Унинг негизида иқтисодий маълумот, иқтисодий тараққиётнинг қонуниятларини ўрганиш ётади.

Партия XXIV съездининг КПСС Марказий Комитетининг ҳисобот доклади юзасидан Резолюциясида **«Илмий-техника тараққиёти суръати юксак даражада бўлган коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида барча кадрларга, меҳнаткашларнинг кенг оммасига иқтисодий билим бериш биринчи даражали аҳамият касб этади»**, дейилади.

Съезднинг ана шу кўрсатмасига мувофиқ, партия ташкилотлари олдига иқтисодий ўқишни янада такомиллаштириш, уни оммавий ўқишга айлантириш ва ҳаёт билан чамбарчас боғлаб олиб бориш вазифа қилиб қўйилган.

Тошкент область партия ташкилотлари ҳам бу соҳада бир қанча тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Областнинг шаҳар ва районларида экономикани ўрганувчилар сони олдинги ўқув йилидагига нисбатан деярли икки баравар ортди. Партия маорифи системасидаги ҳар уч тингловчидан бири иқтисодий назарияни ўрганди.

Экономикани ўрганишнинг оммавий формаларидан бири бошланғич сиёсий мактаблардир. Областда иқтисодий билимлар асослари программаси бўйича 704 та мактаб ишлади. Уларда 13885 киши шуғулланди. Кўпчилик мактабларда машғулотлар уюшқоқлик билан ўтди. Шуни таъкидламоқ керакки, пропагандистлар дастлабки машғулотдан бошлабоқ ўз лекцияларини, суҳбатларини ҳаётга яқинлаштиришга ишлаб чиқариш эҳтиёжлари билан боғлаб олиб боришга, тингловчиларга ҳозирги кунда айниқса зарур бўлган билимларни ўргатишга интилдилар. Тингловчилар ана шу билимларни ўргана бориб, ўз бригадаларида, участкаларида, цехларида ишнинг аҳволини, иқтисодий режимга қаерда, қандай риоя қилинаётганлигини таҳлил қилдилар, меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш йўлларини белгиладилар.

2962 та марксизм-ленинизм асослари мактабларида 65209 тингловчи «КПСС иқтисодий сиёсати ва илмий-техника революцияси» проблемасини ўрганди. Партия маорифи системасининг олий босқичида 18340 киши экономика масалаларини ўрганди. Бу коллективларда сиёсий иқтисодни ўқитиш сифатини яхшилаш, ўрганилаётган материални корхона ва ташкилотларнинг конкрет практикаси билан боғлай билишга алоҳида эътибор берилди.

Программаларнинг стабиллиги, материални ўтиш вақтида изчиллик, пропагандистларни ўқув-методик қўлланмалари, зарур материаллар билан ўз вақтида таъминлаб туришни талаб қилади. Сиёсий маориф уйлари, район ва шаҳар партия комитетлари ҳар бир тема бўйича ўз вақтида методик маслаҳатлар ишлаб чиқдилар, тавсиянома ҳамда адабиётларнинг библиографик обзорларини, амалий топшириқлар бўйича диаграммалар ва схемаларни тайёрладилар.

Бошланғич сиёсий мактаб пропагандисти, Оққўрғон районидаги Алимкент пахта тозалаш заводининг бош инженери Ю. Шарифбоев, Бўстонлиқ районидаги «Чарвак ГЭСстрой» марксизм-ленинизм асослари мактаби пропагандисти А. В. Арутюнян амалий топшириқ методидан оқилона фойдаланмоқдалар.

Кўпгина назарий семинарларнинг раҳбарлари ўз тингловчиларида корхона фаолиятига баҳо беришда давлат манфаатлари нуқтаи назаридан қараш туйғуларини тарбиялаш юзасидан кўп иш қилдилар. Чунончи, «Ҳозирги замон илмий-техника революцияси ва коммунистик қурилишнинг иқтисодий вазифаларини ҳал этишда унинг роли» проблемаларини ўрганиш бўйича назарий семинар пропагандисти ўртоқ А. И. Тихомилов («Ўзбекхиммаш» заводи) ўқув йили бошиданоқ ишни шундай йўлга қўйдики, тингловчилар мумкин қадар кўпроқ мустақил иш қиладиган бўлдилар. Уларнинг кўплари реферат тайёрлаш вақтида корхона ҳаётидан олинган конкрет фактларни келтирдилар. «Ҳозирги замон илмий-техника революцияси, социализм шароитида унинг иқтисодий ва социал проблемалари» мавзуси юзасидан ўтган семинарда ана шундай рефератлардан бирини муҳокама қилиш вақтида тингловчилардан техника контроли бўлими бошлиғининг ўринбосари И. П. Галочкин, бош энергетик ўринбосари Вилиулаева, бош инженер ўринбосари П. Я. Гонтаренко, бош конструктор ўринбосари А. Ш. Добкин, янги тўққизинчи беш йилликда заводни техника билан қайта қуроллантириш бўйича бир қанча қимматли таклифлар киритдилар.

Кўпгина семинарлар тингловчиларнинг меҳнат ва ижтимоий активлигини оширишга ёрдам берибгина қолмай, шу билан бирга ҳозирги вақтда «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида партия иқтисодий сиёсатининг асослари»ни ўрганиш бўйича ташкил этилган сиёсий халқ мактаблари учун пропагандистлар тайёрлашнинг ўзига хос мактаби бўлиб қолди. Рефератлар, лекциялар тайёрлаш учун семинар машғулотларига тингловчиларнинг ўзлари жалб қилинди. Масалан, Бекобод цемент комбинатининг бош инженери В. П. Косов «Ишлаб чиқаришни бошқаришнинг илмий асослари тўғрисида», «Ишлаб чиқариш фондларидан фойдаланишни яхшилаш ва бу фондларнинг самарадорлигини ошириш йўллари тўғрисида» мазмунли лекция ўқиди.

Тошкентдаги Чкалов номли авиация заводида 54 та марксизм-ленинизм асослари мактаби, 11 та бошланғич сиёсий ва 12 та иқтисодий мактаб ишлаб турди, айрим иқтисодий проблемалар бўйича 20 та семинар ташкил этилди, шунингдек кечки университет ҳузурида иқтисодий факультет мавжуд. Ҳаммаси бўлиб экономика масалаларини икки мингдан зиёд тингловчи ўрганмоқда.

Иқтисодий мактаблар ва семинарларнинг пропагандистлари учун 3 та доимий семинар ташкил этилган, уларга ёрдам тариқасида иқтисодий ахборотлар бюллетени варақалар чиқарилади. Уларда завод ишлаб чиқариш фаолиятининг якунлари ёритилади. Бу бюллетень ва варақалар пропагандистлар, сиёсий ахборотчилар учун заводнинг иқтисодий фаолияти тўғрисидаги ахборотлар манбаидир.

«Ташсельмаш» заводида кадрларни иқтисодий тайёрлашнинг маълум системаси таркиб топди. Бу ерда 1400 дан зиёд киши экономика масалаларини ўрганмоқда.

Чирчиқ шаҳар партия комитети кадрларни иқтисодий тайёрлашнинг кенг тармоғини вужудга келтирди. Бу ердаги марксизм-ленинизм университетида 200 киши, шу жумладан 89 раҳбар ходим, партия-хўжалик активи мактабида 124 киши ўқимоқда. Машғулотларни шаҳар партия комитетининг секретарлари Ф. Г. Ёқубов, А. И. Аникин, Н. К. Савченко ва электрохимия комбинатининг директори В. Қ. Қодиров ўртоқлар олиб борадилар.

Шаҳар корхоналарида, қурилиш ташкилотларида иқтисодий проблемаларни ўрганиш бўйича 24 та назарий семинар бўлиб, уларда 32 соатлик программа асосида машғулот ўтказилди. Бу семинарларда инженер-техник ходимлардан 567 киши иқтисодий билимлар ва илмий техника тараққиёти бўйича 8 та халқ университетида 1536 киши билим олмоқда. Улар ҳам асосан ёш инженер-техник ходимлардир.

Бу йил кадрларга иқтисодий билим беришнинг характерли хусусияти шундан иборатки, кўпгина район, шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари бу муҳим вазифани ҳал этишга ижодий ёндошдилар. Масалан, Ангрен шаҳар партия комитети ва 18 та бошланғич партия ташкилоти ҳузурида иқтисодий билимлар кенгаши ташкил этилган бўлиб, улар партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг кадрларни иқтисодий ўқитиш соҳасидаги фаолиятларини координация қилиб борадилар. Кенг меҳнаткашлар оммасини иқтисодий тарбиялашда ўқитишнинг турли формаларидан, чунончи энг муҳим назарий проблемалар ва практика бўйича ижодий семинарлар, конференциялар, лекторийлар, партия-хўжалик активи мактаблари формасидан фойдаланилмоқда.

Область партия ташкилотлари сиёсий маориф системасида машғулотларни экономикани ўрганишга йўналтириш билан бирга меҳнаткашлар ўртасида иқтисодий пропагандани авж олдиришга интилмоқдалар. Областда 30 та иқтисодий ва техника билимлари халқ университетлари, 546 та иқтисодий лекторий, 265 та коммунистик меҳнат мактаби ташкил этилган.

Партия ташкилотлари меҳнаткашларни иқтисодий тарбиялашда кўргазмали агитация каби синалган воситадан ҳам самарали фойдаланмоқдалар. Масалан, Тошкентдаги 1-ун комбинатида «Комбинатда меҳнатни илмий асосда ташкил этиш» мавзусида 20 стенд ташкил этилган. Комбинатда, унинг цехларида иш қандай бораётганлигини, планлар, социалистик мажбурият қандай бажарилаётганлигини шу стендлардан билиб бориш мумкин.

Партия ташкилотлари меҳнаткашларга иқтисодий билим беришда қўлланаётган форма ва методлар шулардангина иборат эмас. Иқтисодий билимларга қизиқиш муваққат кампания эмаслигини яхши биламиз. Аҳолининг иқтисодий маданиятини юксалтириш, биринчи навбатда коммунистларни, партиясиз активларни, раҳбар кадрларни иқтисодий билимлар билан қуроллантириш узоқ муддатга мўлжалланган доимий иш олиб боришни пропагандист кадрлар тайёргарлигини яхшилашни талаб қилади.

Шуни ҳисобга олиб область партия ташкилотлари 1971—1975 йилларда меҳнаткашларнинг иқтисодий ўқишини ташкил этиш бўйича перспектив планлар ишлаб чиқдилар. Бутун совет халқи КПСС XXIV съезди қарорларини бажариш учун ғайрат билан ишга киришган ҳозирги пайтда меҳнаткашларнинг иқтисодий билимларини ошириш нақадар зўр аҳамиятга эга эканлигини партия ташкилотлари яхши тушунадилар. Шунинг учун бундан буён ҳам кадрларни, кенг меҳнаткашлар оммасини иқтисодий билимлар билан қуроллантиришни энг муҳим вазифалардан бири деб биладилар.

Б. АБДУРАЗЗОҚОВ,
Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг секретари.

Ўзбекистон ССР Геология министрлигининг юзлаб қидирув партиялари тоғ ва чўлларни кезиб, фойдали қазилма хазиналарини очиш учун катта иш олиб бормоқдалар. Суратда: геологлар.

А. Ершов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ЯНГИ МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИ САРИ!

ДОНЕЦК, 12 июль. (ТАСС). Халқ хўжалигини ва хусусан оғир индустрия тармоқларини ривожлантириш юзасидан беш йиллик план топшириқларини бажаришда катта муваффақиятларга эришганлиги учун Донецк области СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан иккинчи марта Ленин ордени билан мукофотланди.

Бугун Донецк опера ва балет театрида Украина Компартияси область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг ҳукуматнинг юксак мукофотини топширишга бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Мажлис аҳли КПСС Марказий Комитети сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси, Украина Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. Е. Шелестни самимий кутиб олди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюросидан иборат фахрий президиум баланд руҳ билан сайланди.

Сўз ўртоқ **П. Е. Шелест**га берилади. Донецк областининг ишчилар синфи ва барча меҳнаткашлари, деди ўртоқ П. Е. Шелест, бутун Совет Ватани фахрланаётган буюк муваффақиятларни қўлга киритишга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Донецк шахтёрлари, металлурглари, машинасозлари, химиклари, бинокорлари, транспортчилари зўр ғайрат билан меҳнат қилдилар. Саккизинчи беш йиллик план топшириқлари муддатидан илгари бажарилди.

Ўртоқ Шелест қишлоқ хўжалигини ривожлантириш масалаларига батафсил тўхталиб ўтди.

Ўртоқ Шелест бу кун область меҳнаткашларининг катта ва қувончли байрам куни эканлигини таъкидлаб, СССР Олий Совети Президиуми Фармонини ўқиб берди ва ҳамманинг гулдурос қарсаклари остида орденни областнинг байроғига қадаб қўйди.

Ўртоқ Шелест Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан мажлис аҳлини, мукофотланган кишиларнинг ҳаммасини ва улар орқали область меҳнаткашларини ҳукуматнинг юксак мукофоти билан самимий муборакбод қилди.

Украина Коммунистик партияси Марказий Комитети, деди сўзининг охирида П. Е. Шелест, қўш орденли Донецк областининг меҳнаткашлари партия ташкилотининг раҳбарлигида социалистик Ватанимизни экономика ва маданиятни ривожлантириш соҳасидаги янги муваффақиятлар билан яна кўп марта хурсанд қилишларига, КПСС XXIV съезди ва Украина Коммунистик партияси XXIV съездининг қарорларини муваффақиятли бажарилишларига астойдил аминдир.

«Красноармейскуголь» комбинати Улуғ Октябрь социалистик революцияси 50 йиллиги номли «Краснолиманская» шахтаси тозалаш забойи кон ишчиларининг бригада бошлиғи, КПСС XXIV съездининг делегати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. В. Степанов, Ясиноватий районидаги «Червоний хлебороб» колхозининг сут соғувчиси А. А. Репа, Оржоникидзе номли «Азовсталь» заводининг катта пайвандчиси, СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони П. Д. Гнений, оғир машинасозлик Краматорск заводлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, КПСС XXIV съездининг делегати В. А. Масол, Донецк давлат университетининг студенти Татьяна Ягодкина, Донецк Давлат университетининг ректори Г. М. Тимошенко ўз нутқларида Донецк область меҳнаткашларининг коммунистик қурилишга қўшган ҳиссасига юксак баҳо берганликлари учун партия ва Совет ҳукуматига чин кўнгилдан ташаккур изҳор этдилар.

Мажлиснинг охирида КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Донецк область партия комитетининг биринчи секретари В. И. Дегтярев сўзлади. У донбассликларнинг меҳнат ғалабаларига юксак баҳо берганликлари учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига самимий ташаккур айтди ва қўш орденли Донецк областининг ишчилари, колхозчилари, зиёлилари ўзларининг бутун куч-ғайратлари ва билимини партия XXIV съезди режаларини амалга оширишга сарф қиладилар, деб ишонтирди.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар.

ЖАНГЧИЛАРГА ИМТИЁЗЛАР

Барча меҳнаткашлар қатори Совет Армияси жангчиларига ҳам ғоят катта ғамхўрлик қилинмоқда. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати жангчилар учун шундай шароитлар яратиб бермоқдаки улар Ватанни ҳимоя қилишдек муқаддас бурчларини шараф билан бажаришлари, ҳеч нарсадан ташвишланмасликлари мумкин.

Ҳарбий хизмат осон эмас. Совет Армияси сафига чақирилган киши ўзи кўникиб қолган шароитдан — уйи, оиласи ва ишидан вақтинча ажралади. Эри ёки фарзанди армияга чақирилган оилада ҳам шароит ўзгаради. Шуни ҳисобга олиб давлатимиз ҳарбий хизматга чақирилганлар ва уларнинг оилалари учун катта имтиёзлар белгилаб қўйган.

Ҳақиқий ҳарбий хизматдаги солдатлар, матрослар, сержантлар, старшиналар ва уларнинг оила аъзолари учун қандай имтиёзлар берилади?

Аввало ҳарбий хизматга чақирилувчиларга имтиёзлар тўғрисида тўхталиб ўтайлик.

Ҳарбий хизматга чақирилгунга қадар ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда тайёргарликдан ўтаётган йигитларга имтиҳон топшириш даври учун иш жойида ўртача маоши сақланиб қолган ҳолда қўшимча отпуск берилади. Ҳарбий хизматга чақирилувчилар хизматга чақирилиш йилида маъмуриятнинг ташаббуси билан ишдан бўшатилиши мумкин эмас (меҳнат интизомини мунтазам бузувчилар бундан истиснодир).

Ҳарбий ўқув юртларига кириш имтиҳонлари топширадиганлар учун вазифаси ва ўртача маоши сақланиб қолган ҳолда отпуск берилади. Ҳақиқий хизматга чақирилган гражданларга эса ўртача маошининг икки ҳафталик қисми миқдорида нафақа тўланади.

Давлатимиз ҳақиқий хизматдаги жангчиларнинг оилаларига ҳам катта ғамхўрлик қилмоқда. Уларга моддий ва маиший ёрдам кўрсатиб келинаётир. Умумий мажбурий хизмат ҳақидаги Қонунда Советларнинг ижроия комитетлари армияга чақирилганларнинг оилалари тўғрисида ғамхўрлик қилишлари, бундай оилаларга имтиёзлар ва нафақалар тўғрисидаги қонунларга қатъий амал қилиниши юзасидан тегишли чораларни кўришлари керак, деб ёзиб қўйилган. Чунончи, ҳарбий хизматга чақирилганларнинг хотинлари мурожаат қилганларидан сўнг бир ойдан кечиктирлимай ишга жойлаштирилишлари шарт. Шу муддат ичида уларнинг болалари боғча ва яслиларга жойилаштирилиши керак.

СССР Министрлар Советининг 1963 йил 25 октябрдаги қарорига мувофиқ, ҳақиқий хизматдаги солдатлар, матрослар, сержантлар ва старшиналар, казармаларда турадиган ҳарбий ўқув юртларининг курсантлари ва тингловчиларининг фарзандлари ва хотинларига нафақа берилади.

Ойлик нафақа миқдори қуйидагичадир: шаҳарларда, шаҳар типидаги посёлкаларда, ишчи ва курорт посёлкаларида, шунингдек, қишлоқ жойларида қишлоқ хўжалиги билан алоқадор бўлмаган ҳолда доимий яшовчилар учун бир болага 15 сўм, икки ва ундан ортиқ болаларга 22 сўм нафақа берилади. Қишлоқ жойларида яшаб, қишлоқ хўжалик ишлари билан шуғулланувчи оилада эса бир болага 7 сўм 50 тийин, икки ва ундан кўп болага 12 сўм нафақа тўланади.

Нафақа ҳарбий хизматчининг оиласи яшаш жойида Советлар ижроия комитетининг махсус комиссияси томонидан тайинланади.

Нафақа тайинлаш тўғрисидаги аризани ҳарбий хизматчи ёки унинг оиласи ҳарбий комиссарга топширади. Бу аризага оила бошлиғининг ҳарбий хизматда эканлигини тасдиқловчи ҳарбий қисмдан берилган справка, боланинг туғилиш гувоҳномаси ва никоҳ гувоҳномасининг (нотариус томонидан тасдиқланган) нусхалари, уй бошқармаси ёки қишлоқ, посёлка Советининг ҳарбий хизматчининг ва унинг оиласи ва болаларининг яшаш жойидан справкаси қўшиб берилади.

Ҳақиқий хизматга чақирилган жангчилар учун уй-жой имтиёзлари ҳам борки, бу ҳақда ҳам тўхталиб ўтмоқ керак. Совет Армияси сафида хизмат қилаётган гражданларнинг уй-жойлари уларнинг ўз номида сақлаб қолинади. Ҳарбий хизматчилар иш жойи ёки яшаш жойидан квартира олиш учун навбатда турганлар рўйхатидан ўчирилиши мумкин эмас.

Агар ҳарбий хизматчи яшаб турган квартира бўш қолса, уч ойгача бу квартира ҳеч кимга берилмайди. Хизматдан қайтиб келган граждан армияга чақирилгунга қадар ўзи яшаган квартирани хизматдан бўшаган кундан бошлаб олти ой ичида бўшатишни талаб қилишга ва кўчиб киришга ҳақлидир.

Ҳақиқий ҳарбий хизматни ўташ вақти умумий меҳнат стажига киритилади. Запасга бўшатилган хизматчи ижроия комитетга мурожаат қилгандан сўнг бир ой муддат ичида ўз мутахассислиги ва иш тажрибасига мувофиқ иш билан таъминланиши керак. Бунда ҳарбий хизматчи армияга чақирилгунга қадар қаерда ишлаган бўлса, ўша жойга ишга кириш ҳуқуқи сақлаб қолинади.

Ҳақиқий ҳарбий хизматдан запасга чиқарилган хизматчилар кириш имтиҳонларини топширган тақдирда улар махсус ўрта ўқув юртларига конкурссиз қабул қилинадилар. Ҳақиқий хизматдагилар олий ўқув юртларига киришлари учун ҳам имтиёзлар берилган. Улар учун конкурс алоҳида ўтказилади.

Биз ҳақиқий хизматдаги жангчиларга бериладиган имтиёзлар тўғрисида қисқача тўхталиб ўтдик. Яна шуни таъкидламоқ керакки, ҳақиқий хизматдаги жангчилар ва уларнинг оилалари учун имтиёзлар ҳақидаги қонунларга қатъий риоя қилиниши керак.

Н. БОНДАРЕВ,
Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округи ҳарбий прокурорининг ўринбосари, юстиция полковниги.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ЗАВОД ДАМ ОЛИШ ЗОНАСИ

Баҳор ўз сепини борлиққа энди ёя бошлаганда Янгийўл районидаги Назарали Ниёзов номли колхознинг Киров участкасига шаҳардан қурилиш материаллари ортган машиналар қатнай бошлади. Кўп ўтмай қурувчилар ҳам етиб келишди. Кўл бўйида иш қизиб кетди. Шу ерлик боғбон Турдиали ака Турдиқулов ёрдамида 800 дан зиёд терак, мевали ва серсоя дарахт кўчатлари экилди, гулзорлар ташкил қилинди.

Қурувчилар, айниқса, ғайрат кўрсатиб ишлашди. Тез кунда сайхонликда бир неча дам олиш биноси, сув бўйида эса шинам шийпонлар қад кўтарди. Теннис, волейбол, футбол майдончалари барпо қилинди.

Ҳозир мана шу ўзлаштирилган, эндиликда катта боғга айланган 2,5 гектарли дам олиш зонасида Тошкент трактор йиғув заводининг ишчи-хизматчилари ўз оила аъзолари билан биргаликда роҳатланиб дам олишяпти.

Завод маъмурияти дам олиш зонасини тағин ҳам обод қилиш, кишиларнинг яхшироқ ҳордиқ чиқаришлари учун янада кенгроқ имкониятлар яратиб бериш тадбирларини кўрмоқда.

Бу ҳақда «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» газетасида ҳикоя қилинади.

СОВЕТ—ИТАЛИЯ АХБОРОТИ

Совет ҳукуматининг таклифига биноан Италия республикаси ташқи ишлар министри А. Моро 1971 йилнинг 5 июлидан 12 июлигача расмий визит билан СССРда бўлди.

А. Морони суҳбатлашиш учун СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин қабул қилдилар.

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан Италия ташқи ишлар министри А. Моро ўртасида дўстона вазиятда ўтган музокаралар чоғида жаҳондаги ҳозирги аҳволнинг актуал проблемалари ҳамда Совет-Италия муносабатларини ривожлантириш истиқболлари конструктив руҳда муҳокама қилинди.

Иккала томон Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг мақсадларига мувофиқ мустақиллик ва суверенитет, территориал бутунлик, бир бирларининг ички ишларига аралашмаслик, халқларнинг тинч-тотув яшаш ва ўз ижтимоий тузумини белгилаш ҳуқуқини ҳурматлаш, куч ишлатиш ёки куч ишлатмай деб дўқ қилишдан воз кечиш, мавжуд халқаро проблемаларни музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал қилиш принципларига содиқ турганликларини таъкидладилар.

Италия томони КПССнинг XXIV съезди халқаро сиёсат соҳасида олға сурган программанинг таърифини, совет томони эса Италия ташқи сиёсатининг мақсадларини қизиқиш билан тингладилар.

Иккала томон Европадаги ишларнинг аҳволига алоҳида эътибор бердилар ва Европа қитъасида сиёсий вазият яхшиланиб бораётганлигини мамнуният билан таъкидладилар. Улар Европадаги мавжуд сиёсий воқеаларга, территориал тузилиш ва чегараларнинг бутунлиги эътироф этилишига асосланиб, бу ерда рўй бераётган ижобий процессларнинг давом этиши ва жипслашувига ёрдам беришга интилаётганликларини таъкидладилар.

СССР ва Италия ҳукуматлари давлатларнинг самарали хавфсизлиги, кенг ҳамкорлик қилишлари ва ўзаро ишонч муҳитини вужудга келтириш йўлида ҳаракат қилиш ниятидадир. Бу эса Европадаги давлатлар ўртасида ёки давлатлар гуруҳлари ўртасида ҳарбий кучларнинг бир-бирига қарши туришини аста-секин бартараф қилишга ҳам ёрдам берган бўлур эди. Шу муносабат билан улар АҚШ ва Канаданинг ҳам иштироки билан хавфсизлик ва ҳамкорлик хусусида Умумевропа кенгашининг ўтказилишидан манфаатдор эканликларини тасдиқладилар.

Томонлар Умумевропа кенгашини тайёрлаш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги ўз нуқтаи назарларини баён қилдилар. Улар бу кенгашнинг жуда яқин вақт ичида чақирилишидан манфаатдор эканликларини изҳор қилдилар. Кейинги ойларда манфаатдор ҳукуматлар Умумевропа кенгашига тааллуқли турли проблемаларни батафсил қараб чиққанликлари мамнуният билан қайд қилинди. Бу эса кенгашга тайёргарлик кўриш, унинг кун тартиби ва кенгашни ўтказиш тартиби хусусида уларнинг позицияларини яқинлаштириш имконини беради.

Музокараларда қуролсизланиш проблемалари муҳим ўрин олди. Қуролсизланиш масаласи билан шуғулланувчи Женева комитетининг аъзоси бўлган ҳар икки томон комитет олдига қўйилган муҳим вазифаларнинг тўла бажарилиши мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар. Улар жумладан, бактериологик қуролни таъқиқлаш тўғрисидаги конвенциянинг тезроқ тузилишига ёрдам бериш ҳақида келишиб олдилар. Совет ва Италия ҳукуматлари қуролсизланиш ва қуролланиш пойгасининг тўхтатилишини кўзда тутувчи айрим чоралар амалга оширилиши юзасидан сарфланаётган куч-ғайратларни давом эттириш зарур ва айни маҳалда ялпи ва тўла қуролсизланиш, шу жумладан, ядро қуролсизланиши зарур деган фикрга қўшиладилар.

Иккала ҳукумат Яқин Шарқдаги хавфли аҳвол хусусида ўз нуқтаи назарларини баён қилдилар ҳамда бу районда хавфсизлик кенгашининг 1967 йил 22 ноябрда қабул қилган резолюциясининг ҳамма қоидаларини бажариш асосида масала сиёсий йўл билан тезроқ бартараф этилишига эришиш, одилона ва мустаҳкам тинчлик ўрнатилишига эришиш зарур деб яна таъкидладилар.

Шарқи-Жанубий Осиёдаги ҳамон давом этаётган ташвишли аҳвол тўғрисида фикрлашиб олинди. Томонлар шу райондаги ҳамма халқлар ўз ишларига ажнабийларнинг аралашувисиз ўз тақдирларини ўзлари эркин белгилаш имкониятини таъминлай оладиган сиёсий бартараф этишга эришиш зарур деган умумий фикрда турадилар.

Иккала томон Совет-Италия алоқалари, айниқса иқтисодий ва илмий-техникавий соҳалардаги алоқалар (бу соҳаларда катта ижобий тажриба орттирилган) яхши ривожланганлигини мамнуният билан қайд этдилар.

Икки томонлама сиёсий маслаҳатлар ўтказиб туриш практикаси фойдали бўлаётганлиги алоҳида қайд этиб ўтилди. СССР ва Италия ҳукуматлари қуролсизланиш шу жумладан, тегишли нуқтаи назарларни яхшироқ тушуниш ва бир-бирларига ишончни мустаҳкамлаш мақсадларида ана шу практикани турли даражаларда ривожлантириб боришга розилик билдирдилар. Уларнинг ҳар бири кескинликни юмшатиш ва тинчликни мустаҳкамлашни кўзда тутиб иш кўраётиб, ҳозирги фикрлашув ва эришилган келишув даражасини назарда тутиши лозим.

Италия ташқи ишлар министри Совет Иттифоқида бўлган чоғида ўтказилган суҳбат ва музокаралар СССР билан Италия ўртасидаги ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига, Совет ва Италия халқларининг манфаатларига, Европа хавфсизлигига ва халқаро хавфсизлик манфаатларига фойдали ҳисса бўлиб қўшилди. (ТАСС).

Қишлоқ хўжалик проблемалари шундай проблемаларки, бир-икки йил ва ҳатто беш йил ичида уларнинг ҳаммасини тўла-тўкис ҳал қилиб бўлмайди, бунинг учун анча узоқ муддат, катта маблағлар, фақат қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари эмас, балки бутун саноатимиз меҳнаткашларининг ҳам зўр куч-ғайрат кўрсатиши талаб этилади.

(Ўртоқ Л. И. Брежневнинг КПСС XXIV съездидаги ҳисобот докладидан).

ҲОСИЛДОРЛИКНИ ОШИРИШ — МУҲИМ ВАЗИФА

ХАТИРЧИ РАЙОН ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ Ў. ЖАМОЛОВГА УЧ САВОЛ

1. КПСС XXIV съезди қарорлари муносабати билан ўтган беш йилликда районда қишлоқ хўжалигини ривожлантириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш соҳасида эришилган муваффақиятлар ва янги беш йилликдаги вазифаларни шарҳлаб берсангиз, хусусан пахтачиликни тараққий эттириш масалаларига тўхталиб ўтсангиз.

Районимиз хўжаликлари асосан пахтачилик ва чорвачиликка ихтисослаштирилган. Айни вақтда ғаллачилик ривожлантирилиб, давлатга кўплаб дон сотиляпти, чорва моллари учун мустаҳкам озуқа базаси яратиляпти. Пиллачилик, сабзавотчилик, боғдорчилик ҳам район экономикасида салмоқли ўрин тутади. Районимиз бўйича ўтган беш йилда она-Ватанга 204 минг 857 тонна пахта етказиб бердик. Беш йиллик бошида ҳосилдорлик гектар бошига 25 центнер атрофида эди, охирига келиб 30 центнерни ташкил этди. Пахтакор-механизаторларимиз, шаҳарлик биродарларимизнинг ҳамкорликда олиб борган фидокорона меҳнати туфайли ўтган беш йилда эл-юрт хирмонига пландан ташқари 23 минг 760 тонна дурдона тўкилди.

Энди чорвачиликни тараққий эттириш, маҳсулот етиштиришни кўпайтириш масалаларини олиб кўрайлик. Ўтган беш йилликнинг муҳим хусусиятларидан бири — чорвачилик рентабел соҳага айлантирилди. Саккизинчи беш йилликда еттинчи беш йилликдагига нисбатан тенгма-тенг кўп сут, гўшт, тухум, пилла тайёрланди, қоракўл тери сотиш плани 102 процент адо этилди. Қорамоллар, қўйлар, йилқилар, чўчқалар, паррандалар сони кўпайтирилди, маҳсулдорлиги оширилди. Натижада давлат планлари ва социалистик мажбуриятлар бажарилибгина қолмасдан, хўжаликлар, меҳнаткашларнинг ички эҳтиёжи учун ҳам етиб ортадиган миқдорда чорва маҳсулотлари тайёрланди.

КПСС XXIV съездида колхозлар ва совхозларнинг даромадини ошириш, меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини юксалтириш масаласига алоҳида эътибор берилди. Район партия ташкилоти бу соҳада катта тадбирларни амалга оширди. Барча тармоқлар комплекс ривожлантирилиши, ҳосилдорлик ва маҳсулдорлик оширилиши туфайли колхоз ва совхозларнинг ялпи даромади ўсди. Беш йиллик бошида 13 хўжаликнинг 7 таси давлатдан қарздор бўлиб келган бўлса, беш йиллик охирига келиб қарзларидан тўла узилди, соф фойда олди. Районнинг умумий пул даромади пландаги 71 миллион сўм ўрнига 88 миллион 366 минг сўмни ташкил этди. Шундан 79 миллион 465 минг сўми пахтачиликдан келди. Меҳнаткашларнинг ойлик маоши 75 сўмдан 120 сўмгача кўтарилди. Мукофот пули, томорқасидан ва шахсий чорва молларидан келадиган даромад бу ҳисобга кирмайди.

Пахтачилик район экономикасида салмоқли ўрин тутади. Шу сабабли бутун чоралар билан бу тармоқни ривожлантиряпмиз. **Ер, сув, машина, ўғит, деҳқон меҳнати** — пахтачиликнинг тақдирини мана шу беш омил ҳал қилади. Биз янги ер очиш ҳисобига пахта майдонларини иложи борича кенгайтирдик, суғориш шохобчалари ўз вақтида тартибга келтирилди. Ҳар литр сувдан ҳосил чўғини оширишни кўзлаб фойдаланамиз, исрофгарчиликка асло йўл қўймаймиз. Минерал ўғитни етарли миқдорда олганмиз. Хўжаликларимиз деҳқонлар меҳнатини енгиллатадиган ҳамма маркадаги машиналар ва агрегатлар билан тўла таъминланган. Энди гап пахтакор деҳқонларимиз, механизаторларимиз, сувчиларимиз, химизаторларимиз—хуллас, пахтакорлик касбини шарафлашга аҳд қилган кишиларнинг фидокорлик билан меҳнат қилишларига боғлиқ бўлиб қолди.

Баҳор яхши бошланди, чигит вақтида экилиб, гектар тўла, кўчат сони бут бўлиши таъминланди. Яхши парвариш қилинаётган ғўзалар қийғос кўсаклаяпти. Лекин бу ишнинг бошланиши холос. Июль ойида икки марта комплекс парвариш ўтказганимизда, август ойига бориб ҳосил ёнига ҳосил қўшганимиздагина, зиммага олинган мажбуриятни қоплайдиган даражада — 50 минг тонналик ҳосил етиштирамиз.

2. Район шароитида пахта ва ем-хашак экинлари ҳосилдорлигини ошириш учун агротехниканинг қандай тадбирларини амалга оширишни лозим деб ҳисоблайсиз, ўша тадбирларни бошқа хўжаликларда ҳам амалга оширса бўладими?

Ҳосилдорликни оширишнинг муҳим йўли — алмашлаб экишни кенг жорий қилишдир. Алмашлаб экиш далаларни соғломлаштиришда ҳам муҳим омил ҳисобланади. Биз агротехниканинг бу тадбирини ҳаётга татбиқ этишга жиддий киришдик. Ҳамма пахтакор колхозларимиз пахта, беда алмашлаб экиш картасига эга. Унинг ёнига секин-аста маккажўхорини ҳам киритяпмиз. Районимиз бўйича 20 минг 353 гектар майдонда қишлоқ хўжалик экинлари ўстирамиз. Улар 745 та картага бўлиб чиқилди, қайси пайкалга қачон чигит, қачон беда экиш белгилаб олинди, уларни алмаштириш муддати белгиланди. Эндиликда каттагина майдонларни маккажўхори ҳам эгаллайди.

Алмашлаб экишнинг афзалликларини кўрсатиш учун бир мисол келтираман. «Зарафшон» совхозида илгари агротехниканинг бу муҳим тадбирига етарли эътибор берилмади. Бир майдонга ҳар йили чигит экилаверди. Гарчи ерга минерал ва маҳаллий ўғит берилсада, тупроқнинг донадорлиги пасайиб кетди. Бу, ҳосилдорликка салбий таъсир кўрсатди. Гоҳ пахта тайёрлаш плани бажарилди, гоҳ бажарилмай қолди. Бажарилган йили ҳам ҳосилдорлик кутилганча бўлмади, маҳсулот таннархи кимматга тушди. Район партия комитети аҳволни батафсил ўрганиб чиқди, йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган тадбирлар белгилади. Совхоз раҳбарларидан пахта-беда алмашлаб экишни кенг жорий этиш талаб қилинди. Партия ташкилоти ва коммунистларнинг эътибори бу тадбирни амалга оширишда бош-қош бўлишга қаратилди. Натижа чакки бўлмади. Хўжалик тўла алмашлаб экиш схемасига кўчди. Натижада тупроқнинг унумдорлиги ошди, ҳосилдорлик кўтарилди.

Биз шу беш йилликда ҳамма колхозлар ва «Зарафшон» совхозида пахта-беда алмашлаб экишни иложи борича тўла жорий қилишга аҳд этдик. Қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхоз ва совхоз раҳбарларидан шуни қаттиқ талаб қиляпмиз. Алмашлаб экишга тўла кўчиш билан чорвачиликда республикамизда донг таратаётган «Мойбулоқ», «Олтинсой» совхозларида ҳам чорва моллар учун мустаҳкам ем-хашак базаси яратилади.

3. Пахтачиликни, хусусан теримни кўпроқ машиналаштириш борасида қандай тадбирлар амалга ошириляпти? Шу ҳақда сўзлаб берсангиз.

Шундай даврга кирдикки, пахтачиликни хилма-хил машиналарсиз тасаввур этиб бўлмайди. Районимиз хўжаликлари ғўза парваришига мослаштирилган универсалларга, пахта териш машиналари ва унинг комплектидаги тракторларга эга. Ғўза парваришида универсаллар деярли юз процент ҳукмронлик ролини эгаллаган, теримда ҳам машиналарнинг роли тобора ортиб боряпти. Ҳозир 1.184 та турли хил тракторлар ва машиналарга эгамиз. 1971 йилда 2,5 минг гектар майдонга комплекс механизацияни жорий этамиз, 17 минг тонна пахтани «зангори кема»ларда териб олинишини таъминлаймиз.

Лекин механик-ҳайдовчи кадрлар етишмаслигидан кўз юма олмаймиз. Шу важдан терим машиналари айрим ҳолларда бир сменада ишлатиляпти. Ўйлаймизки, коммунистларимиз, комсомолларимиз, ўнинчи синфни битирган йигит-қизларимиз ҳозирданоқ машиналар ўриндиғидан жой эгаллашга тараддуд кўрадилар ва бу масалани ҳал қилишда партия ташкилотларига ёрдам берадилар.

«Биз ишончли, тўғри сиёсий йўлни ишлаб чиққан эканмиз, — деди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев партия XXIV съездида, — **эндиликда бу йўлни муваффақиятли равишда амалга ошириш энг асосий вазифа бўлиб қолади».** Районимиз меҳнаткашлари партиямиз кўрсатган тўғри йўлдан бориб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтираверадилар.

АХБОРОТ
МУХБИРЛАРИМИЗ ХАБАРЛАРИДАН

САРСОНҚУМДА ПОСЁЛКА

Толқудуқ массиви ҳали инсон қўли тегмаган ерлардан. Катта Андижон канали оралаб ўтадиган Марказий Фарғонанинг Сарсонқум чўлларини кезган киши 29 минг гектарли массив ястаниб ётганлигининг шоҳиди бўлади.

Бу чўлга ҳам ҳужум бошланди. Ёзёвондаги биргина К. Маркс номли колхознинг аъзолари 550 гектар ер очишга аҳд қилишган эди. Улар шундан 300 гектарини ўзлаштириб, 5 гектарида яшил боғ барпо этишди, 15 минг гектардан ортиқ жойга манзарали дарахт кўчатлари ўтказишди.

Фарғонадаги лойиҳа институти мутахассислари янги ўзлаштирилаётган ерда қад кўтарадиган бўлажак посёлканинг типовой планини тузиб бердилар. Қурилиш ишлари бошлаб юборилди. Ҳар бири тўрт хонали 20 та уй-жой бинолари барпо этиляпти. Қурилишнинг кўлами кенг. Мақсад—яқин йиллар ичида Толқудуқда ҳам К. Маркс номли колхоз марказидан қолишмайдиган замонавий қишлоқ — посёлка барпо этишдир.

А. ЭШОНОВ.

ҲАМҚИШЛОҚ ХОКИ

Улуғ Ватан уруши жангларида Бухоро паҳлавонлари ҳам фаол иштирок қилганлар. Биргина Вобкент районидаги «Коммунизм» колхозидан 350 киши Она-Ватан ҳимоясида қатнашган. Уларнинг кўпчилиги ғалаба тонгидан кейин жонажон қишлоқларига қайтиб келдилар. Бироқ, 178 баҳодир жангдан қайтмади. Ана шу жангчилар шарафига ўрнатилган ёдгорлик тантанали равишда очилди.

Колхоз қишлоғи марказида кўкка бўй чўзиб турган мармар ёдгорлик деворларига 178 жангчи-колхозчининг номи зарҳал ҳарфлар билан ўйиб ёзилган. Уларнинг Москва, Ленинград, Сталинград, Киев остоналаридан, Болгария, Чехословакия, Польша, Германия Демократик Республикаси, Венгриядаги биродарлик қабристонидан олиб келинган ҳоки ҳам махсус тахтачаларда турибди.

Бу ёдгорлик колхозчиларнинг ўз ҳамқишлоқларига бўлган чексиз меҳр-муҳаббатининг рамзи сифатида қад кўтариб турибди.

Т. НАЗИРОВ.

«ШОН-ШУҲРАТ УЙИ»

Улуғ Ватан уруши фронтларида косонсойликлардан 500 киши жанг майдонларида ҳалок бўлдилар. Ватан, халқ ўз фарзандларини унутмайди. Посёлка марказида бугунги бахтиёр кунларимиз йўлида жон фидо этган ана шу марду майдонлар хотирасига «Шон-шуҳрат уйи» очилди.

«Шон-шуҳрат уйи»ни очиш маросимига посёлка меҳнаткашлари, мактабларнинг ўқувчилари, Улуғ Ватан уруши ветеранлари, фашизмга қарши урушда ҳалок бўлган жангчиларнинг қариндош-уруғлари тўпландилар. Маросимда Қизил Байроқли Туркистон ҳарбий округининг офицерлари, область, партия, ижроия комитетининг ходимлари, область ҳарбий комиссариатининг вакиллари, Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, уруш ветеранлари ҳам қатнашдилар.

О. ЖУМАНАЗАРОВ.

ХАЛҚАРО МЎЙНА АУКЦИОНИГА

БУХОРО, 12 июль. (ЎзТАГ). Яқинда Ленинградга 52-халқаро мўйна аукционига икки юз мингтага яқин қоракўл тери жўнатдилар. Улар орасида камроқ учрайдиган кулранг ва сур терилар анча кўпайтирилди. Бу йилги Бухоро қоракўлининг сифати ҳам анча ошган. Ҳатто одатдаги қоракўл ҳам бир мунча юқори балл олди.

Бухоро қоракўлчилари қўзи олишда рекорд натижаларга эришдилар. Ҳар юз совлиқдан ўрта ҳисобда 127 тадан қўзи олинди. Чўпонлардан Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Томди районидаги «Коммунизм» колхозининг аъзоси И. Давлатов ва Балиманов номли колхоз аъзоси Ж. Есеналиевлар эса кўкламги қўзилатиш даврида ҳар юз совлиқдан 200 тадан ошириб қўзи олдилар.

Қоракўл териларнинг янги рангдор навларини етиштиришда олимлар катта ёрдам бермоқдалар. Кейинги йилларда Ўзбекистонда уларнинг тавсиясига кўра, бриллиант, платина, тилла рангли ва бошқа турдаги ноёб терилар олинди. Ана шу қимматли терилар халқаро мўйна аукционларига йил сайин тобора кўпроқ юборилмоқда.

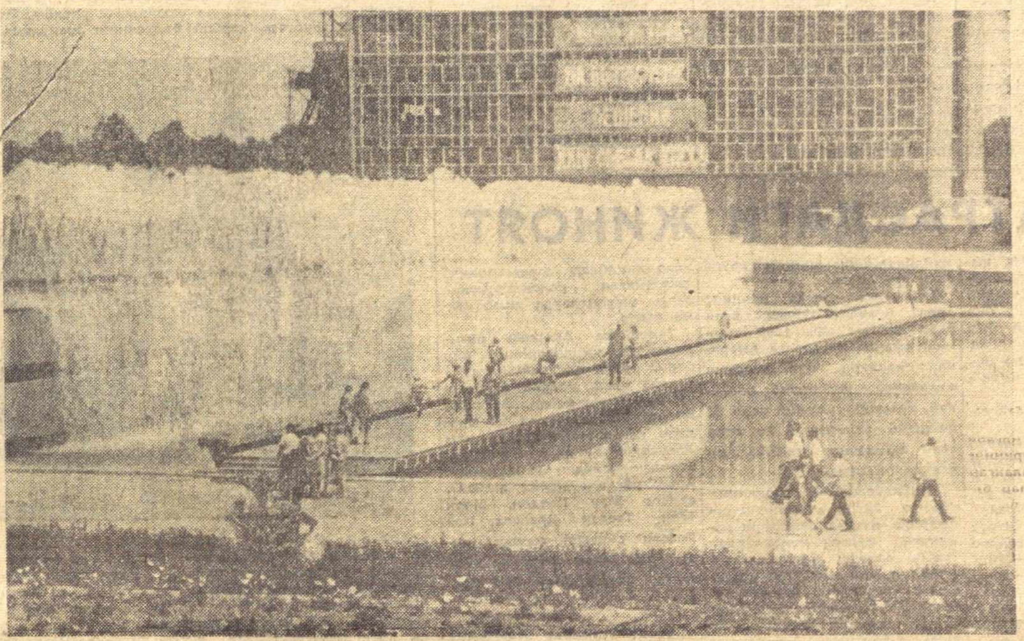

Бир қарашда баланд тоғлар шалоласини эслатувчи бу фаввора пойтахтимиз меҳнаткашлари эътиборини кўпроқ тортмоқда. Ёзнинг саратон иссиғи кунлари кишига ором берувчи шабада эсиб турган фаввора атрофининг гавжумлашиб бораётгани ҳам шундан.

И. Глауберзон фотоси.

АХЛОҚ, ОДОБ МАВЗУЛАРИДА

ҚОНУН ВА ТАРБИЯ

Марксизм-ленинизм ғояларини омма орасида тарғиб қилишда юридик билимни ўрганиш муҳим аҳамиятга моликдир. Бу Совет давлатининг амалдаги қонун-қоидалари ва меҳнат интизоми тўғрисидаги қонуний актларни билиш, унга риоя этишни таъмин этади.

В. И. Ленин аҳоли орасида юридик пропаганда олиб бориш муҳим иш деб таълим берган эди. Гражданлар уруши давом этиб турган вақтда ҳам у Юстиция халқ комиссарлигидан меҳнаткашлар орасида юридик пропаганданинг аҳволи, ўқилган лекция, доклад ва суҳбатлар ҳақида систематик маълумот бериб туришни талаб этган эди.

Қонун — меҳнаткашларнинг эрки ифодасидир. Қонунларни бузилишига йўл қўйиш — меҳнаткашларнинг эркига ва манфаатларига хилоф иш қилиш демакдир. Қонунларга риоя этиш тушунчаси ҳар бир гражданин, ишлаб чиқариш, ташкилот ва муассасаларнинг раҳбар ходимлари, мансабдор шахслар, ўз хизмат вазифаларини бажаришлари кифоя деган маънони берибгина қолмай, балки бола тарбиясида коммунистик ахлоқ қоидаларига риоя этиш, бола тарбиясида ота-оналарнинг ҳуқуқ ва мажбуриятларини виждонан бажаришларини таъминлаш каби масалаларни ҳам ўз ичига олади.

Жамиятимиздаги кўпчилик ота-оналаримиз бола тарбиясида ўз бурчларини виждонан бажараётирлар. Шунинг учун ҳам ёшларимизнинг ишлаб чиқариш ва қишлоқ хўжалигидаги, фан ва техникадаги новаторликлари дунёга машҳур. Аммо айрим ота-оналар бола тарбиясига бефарқ қараб, ўз бурчларини бажармасликлари оқибатида, улар «тарбия» қилган фарзандлар жамият қонун-қоидаларига риоя этмай баъзан жамоат учун хавфли жиноятлар ҳам қилишмоқда.

СССР ва Иттифоқчи республикаларнинг никоҳ ва оила тўғрисидаги қонун Асослари ва шунга мувофиқ қабул қилинган Ўзбекистон республикасининг никоҳ ва оила кодексида ота-оналарнинг бола тарбиясидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари аниқ ифода этилган. Шунга кўра ота-она ўз болаларини коммунизм қурувчиларининг ахлоқ кодекси руҳида тарбиялаши лозим.

Ота-она вояга етмаган, шунингдек, вояга етган бўлса-да, меҳнатга яроқсиз ва ёрдамга муҳтож болаларини боқиб туришга мажбур.

Амалдаги қонунлар ота-она ўз болаларини боқишдан қасддан бош тортганида, уларни мулкий жавобгарликдан ташқари, жиноий жавобгарлигини ҳам белгилайди.

Амалдаги қонунлар бола тарбиясида ота-онанинг мажбурияти билан бир қаторда, болаларнинг ҳам ота-онага нисбатан мажбуриятини белгилайди. Никоҳ ва оила қонун Асосларининг 20-моддасида: «Вояга етган болалар меҳнатга лаёқатсиз ва ёрдамга муҳтож ота-оналарини таъминлашга мажбур», — деб кўрсатилган.

Демак, совет қонунларининг инсонпарварлиги шундаки, унда ота-она билан бир қаторда, болаларнинг ҳам ҳуқуқ ва мажбуриятлари белгиланган. Шунинг учун ҳам ота-она ўз болаларини тўғри яъни коммунистик руҳда тарбия қилсалар, уларни В. И. Ленин айтганидек, ёшликдан меҳнат асосида тарбия қилиб, камолга етказсалар, шубҳасиз, бахтли кексаликни таъмин этадилар. Агар ота билан она ўз фарзандларини ёшлигидан бошлаб ёмон, яъни жамият ва ўзлари учун фойдали фаолият асосида тарбия қилмасалар шубҳа йўқки, ундай болалар, жамоат ва ота-онага фойда келтирмайди. Шу ўринда улуғ рус олими А. С. Макаренконинг айтганларини эслатиб ўтиш ўринли деб ҳисоблаймиз: «Бизнинг болаларимиз — бизнинг қарилигимиз. Болани тўғри тарбия қилиш — бу бизнинг бахтли қарилигимиз, ёмон тарбия қилиш, бу бизнинг келажакдаги кўз ёшимиз, ғамгинлигимиз, бу бизнинг бошқалар олдида, бутун мамлакат олдидаги айбимиз».

Юқорида баён этилган фикрларнинг исботи учун икки мисол келтирмоқчимиз.

Алижон ота-онасининг якка ўғли. Шунинг учун барча истагини бажо келтириш ота-онасининг «бурчи» бўлиб қолган. Бундай «тарбия» оқибатида Алижон ўн тўрт ёшигача бешинчи синфдан нарига ўтмайди ва оқибатда ўқишни бутунлай ташлаб, ўқимасликка аҳд қилади. Ота-онаси қаршилик қилмайди. Улар савдо ташкилотларининг бирида хизматчи бўлиб ишлайдилар, топишлари ёмон эмас. Алижон учун ҳамма нарса муҳайё. У кўча-кўйда дайдиб юриб, жамоат тартибини буза бошлайди. Милиция қошидаги болалар хонасига бир неча бор келтирилиб, огоҳлантирилади. Лекин бу Алижонга таъсир этмайди. Алижон ота-онасининг сўзига, насиҳатига ҳам қарамай, жамоатга ҳурматсизлик қилишда давом этади. Оқибатда Расулжон ака билан Сакина опа: «фарзандимизни тарбия қилишнинг уддасидан чиқа олмадик», — деб тегишли ташкилотларга арз қиладилар. Шундан кейин бола махсус мактаб-интернатга юборилади.

Ўн беш яшар Алижон бир йил муддатни адо этиб, яна ўз ота-онаси қарамоғига келади ва бекор юраверади. Жиноий ишлар билан шуғулланади. Кунларнинг бирида кечқурун у Тўлаган акани пичоқ билан қўрқитиб, 50 сўм пули ва қўл соатини олади. Шунинг учун халқ суди Алижонни уч йил озодликдан маҳрум этишга ҳукм қилади.

Алижоннинг жиноий йўлга киришига дастлаб унинг ота-онаси сабаб бўлди. Чунки болага ёшлигидан бошлаб тўғри тарбия бериш ўрнига, уни доимо эркалатиб, ишёқмас бўлишига, жиноий ишлар қилишига имконият яратиб бердилар.

Энди бунинг тамоман акси бўлган иккинчи оиладаги бола тарбияси ҳақида сўзлаб бермоқчимиз.

Абдусолиҳ Умрзоқов ва унинг умр йўлдоши Руҳсора опаларнинг ўн икки фарзанди бор. Абдусолиҳ ака «Ташсельмаш» заводида 35 йил мастер бўлиб ишлади. Ҳозир пенсияда. Қаҳрамон она Руҳсора опа эса ҳозир Чилонзор районидаги 8 Март санаторийсида ишчи.

Абдусолиҳ ака ва Руҳсора опаларнинг фарзандлари замонамизга муносиб кишилар бўлиб етишмоқдалар. Катта ўғли Абдураҳмон оилалик, шофер бўлиб ишлайди, иккинчиси Риҳсинисо турмуш қилган, айни вақтда уйда болалар тарбияси билан машғул. Учинчи фарзанди Дилбар Тошкент политехника институтининг механика факультетини тамомлаб, «Ташсельмаш» заводида ишламоқда. Болаларнинг қолганлари ҳам ака ва опалари изидан боришмоқда.

Абдусолиҳ ака оиласига бориб қолсангиз, уй-жойларининг озода, ҳамма нарса тартиб билан жой-жойига қўйилганини кўрасиз. Эшикдан чақирсангиз болаларнинг қайси бири чиқмасин: «Ассалому алайкум» деб қарши олишади. Бу оиладаги ўзаро ҳурмат, болаларнинг бир-бирига бўлган муомаласига ҳавасингиз келади. Ниҳоят, болаларни шундай тарбия қилган Абдусолиҳ ака ва Руҳсора опага катта раҳматлар айтишдан ўзга сўз тополмайсиз.

Шундай қилиб, ёшлар тарбияси ҳаммадан олдин ота-оналарнинг энг муҳим вазифаси ҳисобланади. Улар ўз фарзандларини В. И. Ленин айтганидек «...ёш чоғидан бошлаб онгли ва интизомли меҳнат билан тарбиялаши керак».

Ёшлар тарбияси барча ташкилотларнинг, ҳамманинг муҳим иши ҳисобланади.

Ф. МУҲИДДИНОВ,
доцент.

ЖАМОАТЧИЛИКНИНГ БУРЧИ

Кейинги йилларда марказий ва республика газеталари саҳифаларида ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш масалаларига бағишланган қатор мақолалар босилиб чиқди. Уларда капитализмнинг энг жирканч сарқити бўлган ичкиликбозликни таг-томири билан йўқ қилишга қаратилган муҳим таклифлар айтилган. Маълумки, ичкиликбозлик жиноятларнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда. Баъзи кишиларни унумли меҳнат қилишдан чалғитиб, меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини қўпол равишда бузишга, оилавий жанжалларга олиб келмоқда. Кишиларнинг саломатлигига салбий таъсир кўрсатмоқда. Буларнинг ҳаммаси жамиятга катта зарар келтираётир.

Биз ўйлаймизки, ичкиликбозлик ва алкоголизм туфайли жамият кўраётган зарар спиртли ичимликларни сотишдан олинаётган фойдадан кўпдир. Яхшиси аниқ фактларга мурожаат қилайлик. Ленинградлик тадқиқотчилар аниқлашича, ичкилик ичган кишиларнинг меҳнат унумдорлиги 16-17 процент кам бўлиб, эр-хотинларнинг ажралишига ичкиликбозлик сабаб бўлган ҳоллар 20 процентни ташкил этади. СССРда жиноятларнинг 85 процентга яқини, безориликнинг 90 процентдан ортиғи, энг оғир жиноятларнинг 70 процентчаси маст ҳолда рўй бермоқда. Уйда майиб бўлишнинг 20 проценти, кўчаларда майиб бўлганларнинг 46 проценти, ишлаб чиқаришда рўй бераётган бахтсиз ҳодисалар спиртли ичимликлар орқасида юз беради.

Спиртли ичимликлар билан савдо қилувчи магазинлар сонини қисқартириш, спиртли ичимликларнинг кучини пасайтириш, спиртли ичимликлар сотишдан сотувчиларнинг моддий манфаатдорлигини тугатиш, ичкиликбозликка қарши курашнинг зарур воситаларидандир. Бу тадбирларни амалга ошириш кундалик ва мунтазам жамоат назорати ўрнатишни талаб қилади. Спиртли ичимликлардан келадиган фойда ўрнини аҳоли талаби кучли бўлган маҳсулотларни кўплаб ишлаб чиқариш йўли билан қоплаш мумкин. Алкоголсиз ичимликлар, пиво, квас, минерал сувлар, шунингдек турли хил шарбатлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш лозим. Бу ичимликларни сотишни яхши йўлга қўйиш зарур. Бу тадбирларни амалга ошириш тушунтириш ишлари билан бирга қўшиб олиб борилиши керак. Бундай чора-тадбирлар спиртли ичимлик ишқибозлари, айниқса ёшларнинг ичкиликка берилишининг олдини олган бўлур эди.

Алкоголизмга қарши кураш сиёсий масаладир. Ичкиликбозликка қарши курашда маъмурий чоралар кўриш билан бирга тушунтириш ишларининг турли форма ва методларидан фойдаланиш даркор.

Ахир, табиатни, ёдгорликларни муҳофаза қилиш каби кўнгилли жамиятлар мавжуд. Нима учун ичкиликбозликка қарши курашнинг республика, область ва шаҳар кўнгилли жамиятлари тузилмаётир? Саноат ва бошқа корхоналарда, муассасалар, олий ўқув юртлари, техникумларда бу жамиятларнинг қуйи ташкилотларини тузиш пайти келмадимикан? Улар меҳнаткашлар ва бутун аҳоли орасида оммавий-сиёсий ишлар олиб борган бўлур эди. Бу жамиятлар ичкиликбозлик ва алкоголизмнинг киши саломатлигига, ишлаб чиқариш унумдорлигига салбий таъсири, мамлакатимизда ичкиликбозлик ва алкоголизмни тугатишнинг иқтисодий ва социал аҳамияти тўғрисида лекция ва суҳбатлар уюштиришга ёрдам берган бўлур эди. Алкоголизмга қарши курашни кучайтириш учун кўргазмали агитациядан фойдаланиш, махсус брошюра ва мақолалар босиб чиқариш зарур.

Биз ичкиликбозликка қарши курашда В. И. Ленин кўрсатмаларига амал қиламиз. Омма орасида онгли кишилар кўп. Алкоголизмга қарши кураш ишига биз уларни кенг жалб қилишимиз лозим.

В. И. Ленин Совет ҳокимиятининг бошлиғи сифатида ичкиликбозлик ва алкоголизмга қарши амалий чоралар кўрган эди. Доҳий 1917 йил 5 ноябрда меҳнаткашларга мурожаат қилиб, қатъий революцион тартиб ўрнатишни буюрган ва ичкиликбозлар ва шунга ўхшаш элементларга қарши аёвсиз кураш очишни айтган эди.

Ичкиликбозларга қарши кескин ва аёвсиз курашайлик.

Т. АБДУЛЛАЕВ,
доцент,

З. ЦУНЦ,
доцент, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист.

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Болгария Халқ Республикаси Хасково округининг касаба союз делегацияси Тошкент областида олти кун меҳмон бўлди. Делегацияга округ касаба союзлари кенгашининг раиси Иван Илиев Нейнов бошчилик қилади.

Ўзбекистон пойтахт областининг меҳнаткашлари Хасково округи билан маҳкам алоқа боғлаганлар. Бу округнинг вакиллари областнинг бир қанча шаҳар ва қишлоқларида бўлдилар. Меҳмонлар Оққўрғон районидаги Димитров номли колхозда совет-болгар дўстлиги музейини зўр иштиён билан томоша қилдилар. Колхоз касаба союз ташкилотининг фаолияти билан танишдилар. Тошкент тўқимачилик комбинатида қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида делегация аъзоларига иш тажрибалари сўзлаб берилди.

Делегация аъзолари Тошкент шаҳрининг диққатга сазовор жойларини, янги қурилишларни кўздан кечирдилар.

(ЎзТАГ).

ПЛАНЕТАМИЗДА

ЯНГИЛИКЛАР, ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР

МИЛЛИЙ ИФТИХОР КУНИ

САНТЬЯГО, 12 июль. ТАСС мухбири Р. Киязев хабар беради:

11 июль Чили тарихига энг муҳим саналарнинг бири бўлиб кирди. Халқ ўзининг асосий табиий бойликларини мамлакат ихтиёрига [illegible] тиладилар рўёбга чиқди. Чили Миллий Конгресси сенаторлари билан депутатлар палатасининг қўшма мажлисида (бу мажлисда 158 депутат ва сенатор қатнашди) конституцияга тузатиш киритиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини бир овоздан қабул қилди. Бу тузатиш мамлакатдаги барча табиий бойликлар давлат ихтиёрида бўлишини кўзда тутади. Бунинг натижасида Чили мамлакат экономикасининг негизи бўлган мис руда саноатини национализация қилиш имконига эга бўлади. [illegible] кўпроқ вақтдан буён Чилини талаб келган Америка монополияларининг ҳукмронлигига чек қўйилади.

Чили халқи ана шу тарихий кунни «миллий ифтихор куни» деб атади. Бир неча кун аввал мамлакатнинг марказий қисмида кучли зилзила бўлган эди. Бу зилзила тантана программасини кенгайтириш имконини бермаса ҳам мамлакатнинг ҳамма қисмида оммавий йиғилиш ва митинглар бўлиб ўтди. Бир вақтлар мамлакатни мустамлакачи испанлар ҳукмронлигидан қутқазиш учун олиб борилган курашда муҳим роль ўйнаган Ранкагуа шаҳри тантаналар марказига айланди. Бу ерда, қаҳрамонларнинг тарихий майдонида [illegible] митинг ўтказилди. Митингда Чили президенти Сальвадор Альенде нутқ сўзлади.

Кейинги кунларда мамлакат бошига катта кулфат тушди. Сўнгги маълумотларга қараганда, зилзила натижасида 82 киши ҳалок бўлган ва 40 дан ортиқ киши ярадорланган, уй-жой фонди ва кўпгина саноат корхоналари қаттиқ шикастланган. Президент ана шу кулфатларни эслаб [illegible] — миллий [illegible] лиогина қолмай, балки зарар кўрган ватандошлар билан миллий бирдамлик куни ҳамдир, деди. У айтдики, мис конларини национализация қилиш суверен ва мустақил давлатнинг ишидир. [illegible] йилги президент сайлонда халқ кучларининг ғалаба қилганлиги ва халқ бирлиги блоки ҳокимият тепасига келганлиги натижасидагина ана шу конларни национализация қилиш мумкин бўлди.

Сальвадор Альенде мис конларини национализация қилиш қонуни мамлакат экономикасининг асосий моддаларидан бири эканлигини таъкидлаб, [illegible] Америка монополиялари мамлакатни талон-торож қилганлигига доир маълумотларни келтириб, [illegible] олади, деб ишонч билдирди. «Эндиликда, — деб уқтириб ўтди президент, — келажак бизнинг қўлимиздадир».

Жанубий Вьетнам. Ватанпарварларнинг кучли зарбаси остида Америка-Сайгон босқинчилари Куангчи вилоятини шошилинч равишда ташлаб кетишга мажбур бўлмоқдалар. Суратда: «Гладиатор» ҳарбий базасининг эвакуация қилиниши. ЮПИ-ТАСС телефотоси.

Америка қўшинлари Жанубий Вьетнамдаги ўзларининг энг йирик ҳарбий базалари — Кхесанни бутунлай қолдириб чиқиб кетдилар. Ана шу районда март ойида бўлиб ўтган жангларда Жанубий Вьетнамни озод қилиш Халқ қуролли кучлари душманнинг 4700 солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 590 ҳарбий машинасини, шу жумладан 158 танк ва бронетранспортерини яксон қилдилар. Суратда: Озодлик армиясининг жангчилари душмандан тозаланган майдонда. ВИА—ТАСС фотоси.

АЛЬКАТРАСДАГИ ЖИНОЯТ

Алькатрасдаги жиноят империализмнинг инсонпарварлик ва озодликнинг ашаддий душмани эканлигини яна бир марта исботлади. Буни Рим матбуотида босилиб чиққан Алькатрас воқеасига доир фотосурат ҳам кўрсатиб турибди.

Хўш, Алькатрасда қандай воқеа рўй берди.

Бундан бир неча кун илгари Америка Қўшма Штатларининг тиш-тирноғигача қуролланган ҳарбий кучлари катерлар билан Сан-Франциско шаҳри яқинида жойлашган Алькатрас оролига тўсатдан бостириб кирдилар. АҚШ ҳукуматининг алоҳида кўрсатмаси асосида бу операцияга полиция кучлари тайёрланган эди. Алькатрасга ҳужум қилган қуролли кучлар орол аҳолисидан 5 бола, 4 аёл ва 6 эркакнинг қўлларини кишанлаб, ҳарбий катерда Сан-Франциско шаҳрига жўнатдилар. Жўнатилган кишилар Алькатрас оролидан мажбуран, зўрлик билан ҳайдаб чиқарилаётган Америка ҳиндиларининг охирги группаси эди.

Алькатрас ғоятда кичкина орол бўлиб, кўпдан бери одам яшамас эди. 1969 йилининг кузида бу оролга Америка ҳиндилари кун кечириш мақсадида жойлашиб оладилар. Уларнинг умумий сони 39 кишидан ошмасди. Бу орол ерли аҳолининг ота-боболаридан қолган эди.

Алькатрасдаги аҳолининг зўрлик билан кўчирилишини Америка Қўшма Штатлари ҳукумати қирғоқ районларида тартиб сақлаш зарурлиги туфайли қилинмоқда, деб кўрсатишга уринмоқда. Аслини олганда, Америка ҳиндиларини ирқий томондан камситиш ва улар жойлашган оролларни ҳарбийлаштиришдан бошқа нарса эмас. Америка ҳиндилари илгари 2 миллиондан ошиқ эди. Америка империалистлари турли йўллар билан уларни қириб ташладилар. Ҳозир эса ҳаммаси бўлиб ярим миллионга яқин ҳинди қолган, холос. Ҳозирги кунда улар ҳиндилар учун алоҳида ажратилган районлардагина оғир шароитларда яшаб келмоқдалар.

Эндиликда Америка империализми ҳиндиларнинг бир парча ерини ҳам ваҳшийларча тортиб олиб, уларни азобларга дучор қилмоқда. Америка Қўшма Штатларидаги 24 миллион негрларнинг аҳволи ҳам Алькатрас ҳиндиларининг аҳволидан сира қолишмайди. Алькатрасдаги қабиҳ жиноят, дунёга Жек Лондон, Марк Твен, Теодор Драйзер, Пол Робсон сингари машҳур кишиларни берган Америка учун ғоятда шармандали бир ҳолдир.

А. ОМИЛОВ,
Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси.

МАРОКАШДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

РАБОТ, 12 июль. (ТАСС). Марокашда давлатни тўнтаришга уриниш муносабати билан қирол Ҳасан II шошилинч равишда матбуот конференцияси ўтказди. У мағлубиятга учраган фитнага бир группа олий офицерлар бошчилик қилганликларини айтди. Булар орасида қирол ҳарбий кабинетининг директори генерал Медбух, ҳарбий округ бошлиғи Бугрин, ҳарбий ўқув юртларининг бошлиқлари ва бошқалар бор.

Қирол фитна ташкилотчиларининг тўла рўйхати кейинчалик эълон қилинади, деди.

Фитнанинг характери тўғрисида гапириб, уни армиянинг исёни эмас, балки «бир группа исёнчиларнинг» ҳаракати, деб таърифлади. Фитначилар Работ радиостанциясини қўлга олиб, мени ўлди, деб дарров хабар тарқатганлар.

Қиролнинг миллатга йўллаган мактубида оппозициядаги сиёсий ва касаба союз арбоблари огоҳлантириб ўтилади.

РАБОТ, 12 июль. (ТАСС). Бугун Работда ҳарбий исён қурбонларини дафн этиш маросими бўлди. МАП агентлигининг хабар беришича, пойтахтда ва унинг атроф теварагида исёнчиларнинг сўнгги қаршилик кўрсатиш ўчоқлари тугатилган.

* * *

ПАРИЖ. Иордания қироли Ҳусайн самолётда Аммондан Работга учиб кетди. Франс Пресс агентлигининг хабар беришича, унинг бу сафардан кузатган мақсади Марокаш қироли Ҳасан II билан учрашиш ва 10 июлда давлат тўнтариши қилиш йўлидаги уринишдан кейин мамлакатдаги аҳвол билан танишиб чиқишдир.

МОНОПОЛИЯЛАРНИНГ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

ЛОНДОН, 12 июль. ТАСС мухбири В. Никитин хабар беради: Англия Форс кўрфази районидаги ҳарбий денгиз кучларини 1971 йилдан кейин ҳам сақлаб қолади. Ҳукумат доираларига яқин турган «Санди телеграф» газетасининг хабар беришига қараганда, консерваторлар ҳукумати бу ерда Англиянинг ҳарбий денгиз кучларини сақлаб қолишга қарор берган. Ана шу ҳарбий денгиз кучлари составида эсминецлар ва мина тральшчиклари бор.

Илгари лейбористлар ҳукумати иқтисодий қийинчиликлар туфайли инглиз қуролли кучларини 1971 йил охирига бориб Форс кўрфази районидан олиб чиқиб кетиш ҳақида ваъда берган эди. Аммо Англия ҳукумати Форс кўрфазидаги сиёсий ва ҳарбий таъсирини сақлаб қолиш мақсадида (Англия ўзи истеъмол қиладиган нефтнинг қарийб 80 процентини Форс кўрфазидан олади) араб амирликлари федерациясини тузиш планини илгари сурди. Инглиз стратегларининг фикрича, бундай федерациянинг бирлашган қуролли кучлари инглиз офицерлари қўмондонлиги остида бўлиши керак, инглиз «маслаҳатчилари» эса федерацияга қарашли маъмурий ва сиёсий аппаратнинг ҳамма бўғинларида иш кўришлари керак.

Аммо инглизларнинг планлари Форс кўрфази атрофида жойлашган мамлакатларнинг жиддий қаршилигига дуч келди. Араб амирликлари Англия қўл остида бўладиган федерацияга киришни асло истамаганликларини айтдилар. Матбуот хабарларига кўра, масалан, Форс кўрфазидаги таъсири энг кучли амирликлардан бири — Баҳрайн амирлиги яқин орада ўзини расмий суратда мустақил деб эълон қилиши керак. Катар амирлиги ҳам Баҳрайндан ўрнак олади, деб тахмин қилмоқдалар. Эрон каби йирик мамлакат ҳам қўғирчоқ федерация тузилишига қарши чиқмоқда.

Консерваторлар ҳукумати федерация тузиш йўлидаги уринишлари барбод бўлганлигини билиб, нефть монополияларининг манфаатларини ҳимоя қилмоқ учун Форс кўрфазида ўзининг ҳарбий денгиз кучларини сақлаб қолишни афзал кўрган бўлса керак.

ГФР ҲУКУМАТИНИНГ ФАРМОЙИШИ

БОНН, 12 июль. (ТАСС). ГФР ҳукумати Федератив Республикасидаги идоралар ва муассасаларга бундан кейин фақат иккинчи герман давлатининг расмий номи Германия Демократик Республикаси, деб юритиш ҳақида фармон берди. ГФР ҳукуматининг расмий вакили Алерс бугун шу ерда матбуот конференциясида шу ҳақда хабар берди.

Бу фармойиш Христиан демократлар союзи — Христиан социалистлар союзи партияси ҳукмронлик қилган пайтда чиқарилган ва Германия Демократик Республикасини ўз номи билан атамаслик тўғрисидаги илгариги инструкцияни бекор қилади.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТЕРИДАН... ЗАМБАРАК

Шарқий Ҳимолай чўққиларига жойлашган Бутан қироллигида қадимий ёдгорликлар сақланадиган қасрлар жуда кўп. Ана шундай қасрлардан бирида қўтас терисидан ясалган замбарак сақланади. Бу ғайритабиий қурол ниҳоятда енгил бўлиб, уни тоғ чўққиларида ҳар қандай шароитда ҳам олиб юриш мумкин. Бир вақтлар мўъжазгина Бутан қироллигини босиб олмоқчи бўлган инглизлар ана шу замбарак ўқига дуч келган эдилар.

ШОХЛИ ИЛОН

Шимолий Африкада шохли илон яшайди. Унинг шохлари унча катта бўлмаса ҳам бошида, шундоққина кўзлари устига жойлашган. Шуниси қизиқки, бу илонларнинг тасвири қадимий Миср қўл ёзмаларида ҳам учрайди.

ШИФОБАХШ АСБОБ

Нью-Деҳлидаги университет олимлари ғалати асбоб яратишди. Бу асбоб энг заҳарли илон чақиб олган кишиларни ҳам ўлимдан қутқариб қолади. Шифобахш асбоб жуда содда ишланган, баҳоси ҳам унча қиммат эмас.

ОШҚОЗОНДА... ПУЛ

Мисрлик Солмон ал Шалсли пулни бир давлатдан иккинчи давлатга олиб ўтишнинг ғалати йўлини топибди. Таможнийлар унинг ошқозонидан пластмассага ўралган 40 минг лир, 1000 песет, 300 сўм, 500 америка доллари, 170 швейцар франки, 250 норвеж кроны, 100 лей, 30 судан фунти ва 50 кувайт доллари топиб олдилар.

(«АЗИЯ И АФРИКА СЕГОДНЯ»дан).

ШАХМАТ ОЛАМИДА

ҚАНИ ВАЪДАЛАР...

Бутун шахмат аҳлининг тилида ва дилида ҳозир битта савол: ярим финал ўйинлари бошланиши олдидан рақиби Фишерни албатта доғда қолдираман деб катта кетган Ларсен ўз сўзининг устидан чиқармикан? Афсуски, унинг гаплари тўйдан илгари ноғора чалишга ўхшаб қолди. Овозасини бир гуруҳ одамлар ёки бир маҳалла эшитган бўлса ҳам майли эди, бутун дунёга жар солганди-я. Балки, Ларсен Мальоркада Фишер устидан эришган охирги ғалабасига таяниб ўша гапларни айтгандир, ё бўлмаса даҳшатли рақибига психологик таъсир кўрсатиш учун шундай йўл тутгандир?...

Ҳар қалай камтарлик яхши-да. Чунончи, америкалик гроссмейстер ўзини кучлироқ ҳисобласа ҳам, ҳаммага эшиттириб мен ютаман деганича йўқ. Биринчи учрашувда кураш шундай шиддатли тус олдики, ҳар иккаласининг ғалабага аҳд қилганликлари сезилиб турди. Агар учрашувни шартли равишда уч қисмга бўлинса, унинг иккитасида ўзини кўрсатган Роберт Фишер ишонарли ва жуда чиройли ғалабани қўлга киритди десак арзийди.

Бундай мағлубиятдан сўнг Ларсен иккинчи жангга қандай кайфиятда кирганı равшан: нияти «ўч» олиш эди, вассалом. Бу гал қора доналарда ўйнаган Фишер: «ҳужум сиздан бўлсин» дегандек иш тутди. Сипоҳларни жой-жойига ўрнаштириб рақибини ҳужумга чорлади. Лекин, Ларсеннинг бутун ҳаракатлари зое кетди. Фарзинлар алмашгач, ҳужумдан асар ҳам колмади. Шунда ғалабага интилган даниялик гроссмейстернинг йўл-йўлакай ноўрин «қилиқ»лар қилгани қимматга тушди. Аввал бирин-кетин икки пиёдасидан ажралди, сўнг мот бўлишига бир юриш қолганда «қўлини кўтарди». Учинчи учрашув ҳам 41-юришда америкаликнинг ютуғи билан тугади. Энди ҳисоб унинг фойдасига 3:0. Бундай бўлишини Фишернинг ўзи ҳам кутмаган бўлса керак.

Кетма-кет уч очкони қўлга киритган Фишер юксак маҳоратини намойиш қилмоқда. Чорак финал билан ярим финал ўйинлари орасидаги бир ойлик муҳлатни иложи борича яхшироқ ҳордиқ чиқаришга сарфлаган Фишер, Копенгагендаги ўйиндан чиқмай, унга қарши «яширин» тайёргарлик кўрган Ларсендан яққол устун келиб турибди.

КУЧЛАР ТЕНГ БЎЛГАЧ

Москвадаги ўйин бутунлай бошқача ўтяпти. Совет гроссмейстерлари бир-бирига нисбатан қасди бордек иш тутаётганлари йўқ. Петросян ҳам, Корчной ҳам тахтада вужудга келувчи вазият талабларига хилоф равишда ҳаракат қилмаяпти. Маълумки, уларнинг тактик маҳоратлари ҳам етарли даражада ўткир. Лекин бир-бирини яхши билувчи бу икки забардаст шахматчи ҳозирча стратегияга кўпроқ аҳамият бермоқдаларки, бу тез-тез цейтнотга тушиб турганларидан ҳам кўринмоқда. Учрашувлар гоҳ у, гоҳ бу томоннинг бирор устунлиги билан давом этаётган бўлса-да, ҳимояланиш бобидаги юксак маҳоратлари оқибат натижани бир хил қилиб қўймоқда. Тўрт ўйин ҳам дуранг билан якунланди: ҳисоб 2:2. Бир ҳафтада бўлган гап шу.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери,
«Совет Ўзбекистони» шахмат шарҳловчиси.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — «Санъат ғунчалари». 18.30 — Ахборот. 18.45 — Миллионлар ленинча университети. 19.00 — Най наволари. 19.30 — Ахборот. 19.45 — МОСКВА. 20.00 — Янгиликлар. 20.05 — Цирк томошалари. 20.50 — Бадиий фильм.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.35 — МОСКВА. 19.45 — ТОШКЕНТ. «Мардлик-мангулик». 20.25 — **«Ярим аср йилномаси»**. 21.15 — Ёш ижрочилар концерти. 22.05 — **Осмонни забт этувчилар** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — Ўқув кўрсатувлари. 21.00 — **Катта ҳаёт** (бадиий фильм).

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Интеграл — «КЎКЧА» (ўзбек тилида, тоқ соатларда), НАВОИЙ номли (ўзбек тилида), ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун).

Ёввойи қалб — «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА», «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Европалик келин — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Ўтмишдан садо — ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Асримиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Асосий зарба — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Митти сузувчи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Ёввойи қалб — «РАКЕТА», «ФЕСТИВАЛЬ».

Интеграл — «ХИВА».

Катта сайр — ТЕЛЬМАН номли.

Ғ. ҒУЛОМ НОМЛИ СИРДАРЁ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН КИЛАДИ

кафедра мудирлари (фан кандидатлари, доцентлар): ўзбек адабиёти, ўзбек тилшунослиги, рус адабиёти, рус тилшунослиги, чет тиллари, жисмоний тарбия, математика;

кафедра доцентлари (фан кандидатлари, доцентлар), КПСС тарихи, сиёсий иқтисод (ўзбек тилида), педагогика, фалсафа, математика, физика, ўзбек тили, ўзбек адабиёти, инглиз тили, немис тили, рус тилшунослиги, рус адабиёти, чет тиллари, психология;

кафедра катта ўқитувчилари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, фалсафа, математика, физика, қозоқ тили ва адабиёти, ўзбек тили, ўзбек адабиёти, рус тили, рус адабиёти, жисмоний тарбия, педагогика ва психология, инглиз тили, немис тили;

кафедра ассистентлари ва ўқитувчилари: КПСС тарихи, сиёсий иқтисод, фалсафа, математика, физика, жисмоний тарбия, инглиз тили, немис тили, рус тилшунослиги, рус адабиёти, педагогика, психология.

Конкурс муддати — 30 июлгача.

Ҳужжатлар: Сирдарё область, Сирдарё посёлкаси, Ленин кўчаси, 86-уйга юборитсин.

«ЎЗБЕКБИРЛАШУВ»НИНГ
ТОШКЕНТ КООПЕРАТИВ ТЕХНИКУМИ
1971—1972 ўқув йилига
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникумнинг кундузги ўқишига озиқ-овқат ва саноат моллари товаршунослиги, озиқ-овқат моллари товаршунослиги, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари товаршунослиги, таом тайёрлаш технологияси, маданий моллар товаршунослиги, саноат ва граждан қурилиши;

техникум кундузги ўқишга ёши 30 гача бўлган тўлиқ ўрта маълумотлиларни кундузги ўқишнинг II курсига, тўлиқсиз ўрта маълумотлиларни I курсига қабул қилади.

Аризалар 31 июлгача қабул қилинади, кириш имтиҳонлари 1 августдан 20 августгача давом этади.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар:

I курсга она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки);

таом тайёрлаш технологияси ва товаршунослик мутахассислигининг II курсига она тили ва адабиёт (иншо), **химиядан** (оғзаки),

қолган мутахассисликлар бўйича: она тили ва адабиёт (иншо), **математикадан** (оғзаки).

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ёзилиб танлаган мутахассислиги кўрсатилган ариза, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома ёки аттестат (асли), таржимаи ҳоли, бош кийимсиз олдирилган 3х4 сантиметр ҳажмидаги 4 дона фотосурат, ўқишга юборилганлиги тўғрисида матлубот кооперация ташкилотининг ва оммавий ташкилотларнинг раҳбарлари имзолаган йўлланма,соғлиғи ҳақидаги 286 формадаги медицина справкаси, оила аъзолари ва моддий аҳволи ҳақида справка (кундузги ўқишга қабул қилинган ўқувчилар учун).

Паспорт ёки туғилиш гувоҳномаси, ҳарбий билети ёки ҳарбий қайдга олинган гувоҳномаси шахсан кўрсатилади.

Ўқувчилар умумий тартибга биноан стипендия билан таъминланадилар.

Бошқа шаҳардан келганларга ётоқхона берилади.

Техникум қошида ошхона мавжуд.

Адрес: Фарғона шаҳри, Калинин кўчаси, 2-уй, телефонлар: 52-96, 54-96, 52-92, 57-89.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ
ТОШКЕНТ СИРТҚИ УМУМИЙ ТЕХНИКА ФЕКУЛЬТЕТИГА
(Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 55«а» уй)

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАРГА АРИЗАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДА:

иссиқлик электр станциялари ,машинасозлик технологияси, металл қирқиш станоклари ва асбоблари, қишлоқ хўжалик машиналари, саноат қурилмаларининг электр ўтказгичлари ва автоматлаштириш, керамика ва ўтга чидамли буюмларнинг химиявий технологияси, саноат ва граждан қурилиши, қишлоқ хўжалик қурилиши, автомобиль йўллари, автомобиль транспорти, автомобиль транспорти экономикаси ва уни уюштириш, электр шохобчалари ва системалари, совутиш ва компрессор машиналари ва қурилмалари.

Қабул қилиш ҳақидаги ариза Тошкент политехника институти ректорининг номига ёзилади.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: ўрта маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асли), олий ўқув юртига кириш учун берилган характеристика, 286-формадаги медицина справкаси, меҳнат дафтарчасидан кўчирма, турар жойидан справка, иш жойидан справка, 3х4 сантиметр ҳажмда бош кийимсиз тушилган 5 дона фотосурат.

Аризалар 30 июлгача қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси
БОТАНИКА ИНСТИТУТИ
лабораториялар бўйича вакант вазифларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

геоботаника — кичик илмий ходимлар (агрохимия);

эфир ёғли ва пряно ароматик ўсимликлар — кичик илмий ходим (ботаник);

Қизил қум станцияси — кичик илмий ходим (ботаник).

Конкурс муддати — 29 июлгача.

ҲУЖЖАТЛАР: Тошкент почта бўлими 143, Академия шаҳарчасига юборилсин.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Телеграф агентлиги коллективи Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, ЎзТАГ фотомухбири Қ. Розиқовга рафиқаси

Зуҳра АБДУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент политехника институтининг умумий техника факультети коллективи «Материаллар қаршилиги» кафедрасининг ўқитувчиси Ш. Раҳматовага онаси

Саодат РАСУЛЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334435. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331421. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143. 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 160. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01618.